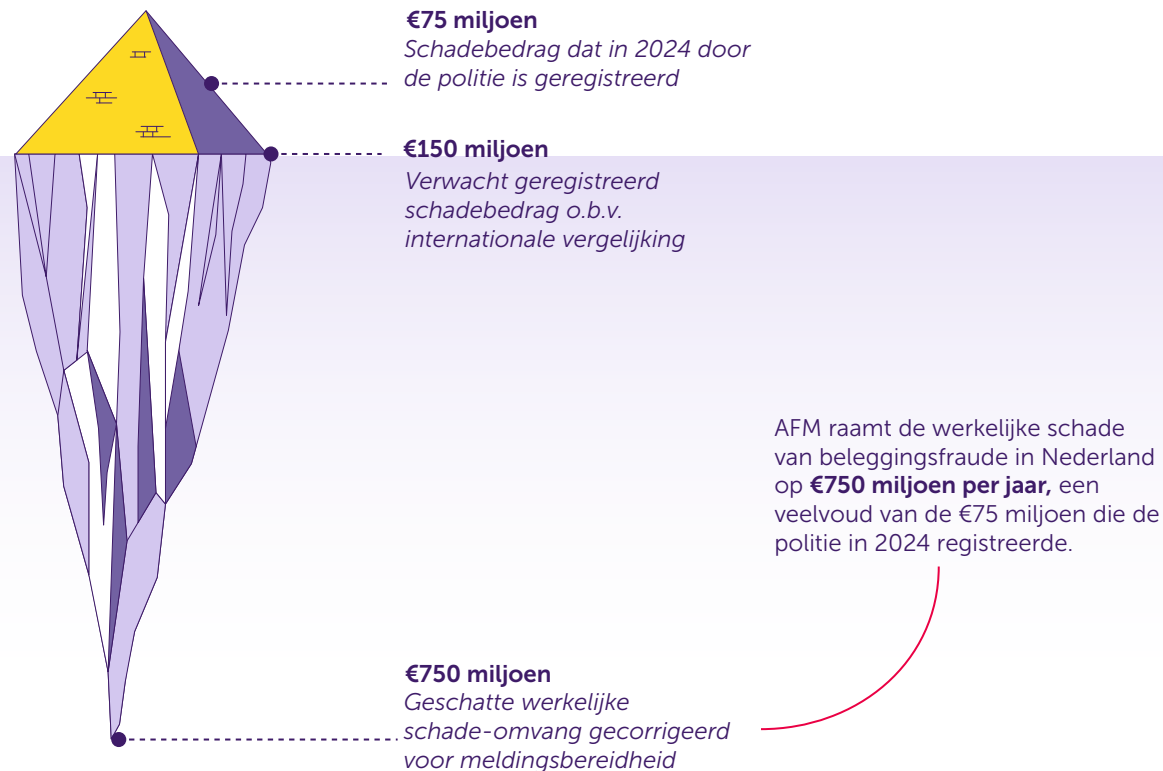


Van piramide tot ijsberg: de onzichtbare omvang van beleggingsfraude in Nederland

In het kort Beleggingsfraude vormt een urgente en groeiende bedreiging voor consumenten en het vertrouwen in de financiële markten. De omvang van beleggingsfraude wordt structureel onderschat. Rekening houdend met gefragmenteerde registratie en lage meldingsbereidheid onder slachtoffers, raamt de AFM de werkelijke schade van beleggingsfraude in Nederland op €750 miljoen per jaar, een veelvoud van de €75 miljoen die de politie in 2024 registreerde. Dit rapport biedt inzicht in de aard, omvang en aanpak van beleggingsfraude. De AFM bepleit centrale en uniforme registratie van beleggingsfraude om zo de groeiende omvang beter in zicht te krijgen en gaat graag in gesprek met ketenpartners om de bestrijding van beleggingsfraude nog effectiever te maken.



Inhoudsopgave

1. Beleggingsfraude vormt een groeiende dreiging	4
2. De aard van beleggingsfraude	6
2.1 Definitie.....	6
2.2 De gevolgen van beleggingsfraude	6
2.3 De evolutie van beleggingsfraude.....	6
2.4 Verschijningsvormen	9
2.4.1 Boilerroomfraude	9
2.4.2 Ponzifraude	9
2.4.3 Piramidespel	9
2.4.4 Recovery room fraude	10
2.4.5 Pump-en-dump	10
2.4.6 Fraude met complexe producten	10
2.5 Specifieke benaderingswijze: Relationale beleggingsfraude	11
2.6 Daders	11
2.7 Slachtoffers	12
2.8 Facilitators	13
3. De omvang van beleggingsfraude	14
3.1 De <i>dark number</i> van beleggingsfraude.....	14
3.2 De top van de piramide: geregistreerde beleggingsfraude in Nederland	15
3.2.1 Autoriteit Financiële Markten.....	17
3.2.2 Fraudehelpdesk	18
3.2.3 Politie en FIOD	18
3.2.4 FIU-Nederland	18
3.3 Geregistreerde beleggingsfraude internationaal	20
3.3.1 Verenigde Staten	21
3.3.2 Verenigd Koninkrijk	21
3.3.3 Frankrijk	21
3.3.4 Duitsland	22
3.3.5 Italië	22
3.4 De hele piramide in beeld: schatting van de verwachte gerapporteerde schade van beleggingsfraude in Nederland	22
3.5 Contouren van de ijsberg onder de piramide: schatting van de werkelijke omvang van beleggingsfraude in Nederland...	24
4. De huidige aanpak van beleggingsfraude in Nederland	25
4.1 Aanpak en bevoegdheden per verschijningsvorm	25
4.1.1 Boilerroomfraude.....	25
4.1.2 Ponzifraude.....	26
4.1.3 Piramidespel.....	26
4.1.4 Recovery room fraude	27
4.1.5 Pump-en-dump	27
4.1.6 Fraude met complexe producten.....	27
4.2 Aanpak van beleggingsfraude binnen financieel toezicht.....	28
4.3 Beleggingsfraude binnen het strafrecht	28
4.4 Preventie en voorlichting	28
4.5 Internationale aanpak	29

Inhoudsopgave

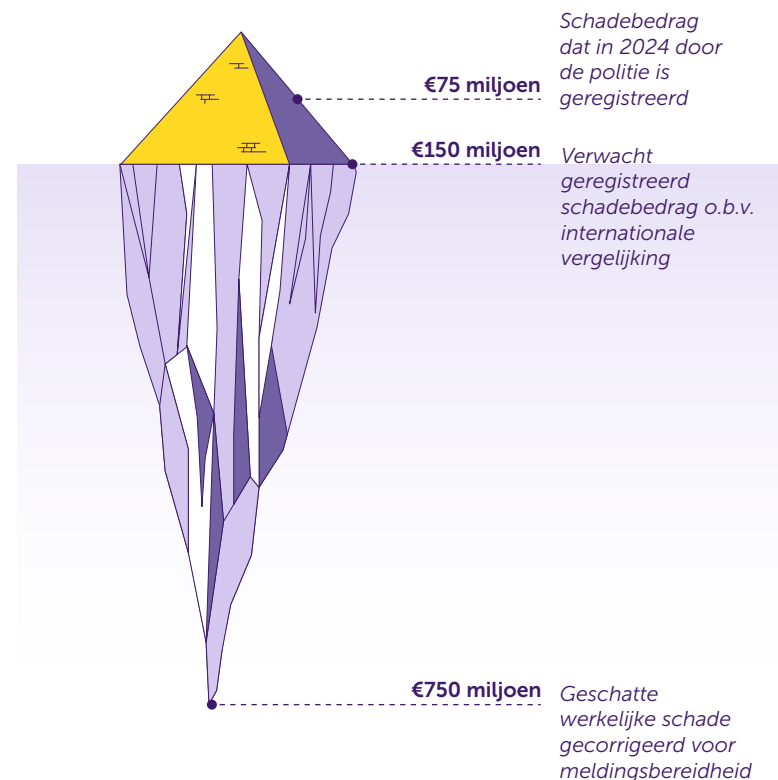
5. Bijlagen	30
5.1 Methodiek en verantwoording	30
5.1.1 Doel en aanpak.....	30
5.1.2 Internationale benchmarkvergelijking.....	30
5.1.3 Extrapolatie op basis van schade per capita.....	35
5.1.4 Extrapolatie op basis van bbp.....	36
5.1.5 Beperkingen	37

1. Beleggingsfraude vormt een groeiende dreiging

Beleggingsfraude vormt een urgente en groeiende bedreiging voor consumenten en het vertrouwen in de financiële markten. Criminelen misleiden slachtoffers met valse of dubieuze beleggingsaanbiedingen, vaak via digitale kanalen, met als doel hen geld afhandig te maken. De gevolgen van beleggingsfraude zijn ingrijpend: slachtoffers lijden niet alleen grote financiële verliezen, maar ervaren ook psychische impact. De opbrengsten verdwijnen in criminele vermogens en versterken illegale structuren. Dit leidt tot een verlies aan investeringskapitaal in de reële economie. In Nederland zorgt beleggingsfraude dan ook voor grote financiële schade. De geregistreerde gevallen vormen slechts de top van de piramide, maar onderwater gaat een grote ijsberg aan verborgen schade schuil. Hierbij doet zich bovendien al meerdere jaren een stijgende trend voor. Ook internationaal is het beeld zorgwekkend. De schaal en toenemende professionalisering, maakt dit tot een vorm van crimineel gedrag die een aanpak van gelijke schaal vereist.

Het grootste deel van de schade blijft verborgen door het ontbreken van centrale en uniforme registratie en een lage meldingsbereidheid onder slachtoffers. De politie registreert in 2024 €75 miljoen schade van beleggingsfraude: dit is slechts de top van de piramide. Op basis van internationale vergelijkingen wordt de hele piramide zichtbaar: de geregistreerde schade zou circa €150 miljoen moeten bedragen.

De AFM schat de werkelijke schade van beleggingsfraude op €750 miljoen per jaar. Uitgaande van een meldingspercentage van slechts 17%, zoals het CBS aangeeft voor online fraude, zien we ook contouren van de onzichtbare ijsberg: een geschatte werkelijke schade van €750 miljoen. Factoren zoals verdergaande digitalisering en het grensoverstijgende karakter van beleggingsfraude bieden kansen voor fraudeurs en zullen dit bedrag naar verwachting in de toekomst verder opstuwten, een zorgwekkend beeld. Het gebrek aan centrale registratie en de lage meldingsbereidheid maken dat het zicht op het probleem versnipperd is en de aanpak bemoeilijkt wordt.



Bestrijding van beleggingsfraude is een ketenverantwoordelijkheid en een kernprioriteit¹ van de AFM. De AFM werkt samen met ketenpartners zoals de politie, de Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst (FIOD), de Fraudehelpdesk, de Financial Intelligence Unit-Nederland (FIU-Nederland), de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) en een Nederlandse cryptodienstverlener om het inzicht in de omvang en verschijningsvormen van beleggingsfraude te verbeteren. Dit inzicht is cruciaal voor het bepalen van een passende aanpak.

De AFM nodigt ketenpartners uit om gezamenlijk actie te ondernemen om de informatiepositie rondom beleggingsfraude structureel te verbeteren. Het verbeteren van het meld- en registratieproces is een belangrijke randvoorwaarde voor een gecoördineerder, slagkrachtiger en effectiever optreden binnen de keten. De AFM hoopt dat dit rapport een impuls geeft aan een gezamenlijke bestrijding van beleggingsfraude. Om krachten te bundelen gaat de AFM hierover graag in gesprek met de ketenpartners.

¹ [Agenda](#)

2. De aard van beleggingsfraude

2.1 Definitie

Beleggingsfraude is van alle tijden en bestaat al zolang de mens zoekt naar financieel rendement. Denk bijvoorbeeld aan varianten van beleggingsfraude, zoals de South Sea Bubble (18^e eeuw), de originele ponzifraude (20^e eeuw) of de grootschalige oplichting door Bernie Madoff. *Het motief* is geldbejag. *De mogelijkheid* zit in de zoektocht naar rendement (*search-for-yield*) van de belegger, die gepaard gaat met een niet-kritische houding. Een niet-rationele overtuiging dat een bepaalde asset (GameStop), ontwikkeling (dot.com) of beheerder (Madoff) buitengewone rendementen oplevert. *De manier* is een vorm van bedrog die wordt ondersteund door beperkte transparantie over de belegging of de wijze waarop belegd wordt.

De AFM hanteert de volgende definitie van beleggingsfraude:

Beleggingsfraude is een vorm van financiële fraude waarbij beleggers worden misleid door middel van het verstrekken van valse informatie, misleidende beloftes over rendementen of (niet-bestaande) beleggingsproducten met als doel financieel gewin.

2.2 De gevolgen van beleggingsfraude

Beleggingsfraude veroorzaakt vaak ernstige financiële verliezen bij slachtoffers, die hun spaargeld, pensioenvoorzieningen of andere vermogensbestanddelen kwijtraken. Naast de financiële impact leidt dit ook tot psychische schade. Slachtoffers ervaren gevoelens van schaamte, schuld en wantrouwen, wat hun meldingsbereidheid verlaagt en hen belemmert in het zoeken van hulp. Deze emotionele belasting kan gevolgen hebben voor het welzijn van slachtoffers en hun omgeving en kan hun vertrouwen in financiële instellingen en de financiële markt aantasten.

De opbrengsten van beleggingsfraude vloeien niet naar legitieme investeringen, maar worden ingezet voor de opbouw van criminele vermogens. Daders gebruiken deze middelen om hun positie binnen georganiseerde netwerken te versterken, nieuwe fraudevormen te ontwikkelen of andere illegale activiteiten te financieren. Dit vergroot de slagkracht van criminele organisaties en maakt handhaving en opsporing complexer, zeker wanneer het geld via internationale constructies wordt weggesluisd.

Omdat het geld van slachtoffers niet daadwerkelijk wordt belegd, verdwijnt het uit het legitieme financiële circuit. Dit leidt tot een verlies aan investeringskapitaal in de reële economie. Dit ondermijnt het vertrouwen van consumenten en beleggers in financiële markten en instellingen. Wanneer fraude structureel en grootschalig voorkomt, kan dit het functioneren van markten verstoren en het draagvlak voor beleggen in het algemeen verzwakken.

2.3 De evolutie van beleggingsfraude

Digitalisering heeft niet alleen de vorm van beleggingsfraude veranderd, maar ook de schaal, snelheid en complexiteit ervan vergroot. Zo is beleggingsfraude voor een aanzienlijk deel naar het online domein verschoven. Deze verschuiving heeft de reikwijdte van oplichters vergroot: via sociale media, e-mail en online advertenties kunnen zij vanuit overal ter wereld potentiële slachtoffers benaderen tegen geringe kosten. Fraudeurs presenteren zich online met professioneel ogende websites en gebruiken gekloonde websites van gerenommeerde ondernemingen om geloofwaardig over te komen. De groeiende inzet van AI – zoals deepfake-video's of -audio en het gebruik van AI-agents – zal bovendien een impuls geven aan de verdere digitalisering van beleggingsfraude en het ontstaan van nieuwe modus operandi.

Digitalisering heeft nieuwe instrumenten gecreëerd voor beleggingsfraude, waarvan de opkomst van het handelen in cryptoactiva de belangrijkste ontwikkeling is². De belofte van hoge rendementen en de technologische innovatie van cryptoactiva trekt beleggers aan, terwijl de complexiteit en beperkte kennis onder beleggers een informatievoordeel voor fraudeurs opleveren. Cryptoactiva zijn hiermee niet alleen een populair 'lokmiddel' geworden, maar bieden fraudeurs ook een relatief anonieme en moeilijk traceerbare betaalmethode om verduisterde gelden weg te sluizen.

Binnen de keten van online beleggingsfraude zijn specialisaties ontstaan, die als *crimes-as-a-service* (CaaS) worden aangeboden.

Fraudeurs hoeven daardoor niet meer alle aspecten van de fraude zelf te beheersen; zij maken gebruik van gespecialiseerde diensten die worden aangeboden als CaaS. Dit betekent dat criminele netwerken of individuele aanbieders afzonderlijke fraudediensten verzorgen, zoals het bouwen van overtuigende nepwebsites, het genereren van valse advertenties, het leveren van gestolen persoonsgegevens of het faciliteren van anonieme cryptobetalingen. Deze ontwikkeling verlaagt de drempel voor nieuwe fraudeurs en zorgt tegelijkertijd voor een grotere efficiëntie en professionalisering van fraudepraktijken.³

De internationalisering van financiële markten heeft beleggingsfraude in toenemende mate een grensoverstijgend karakter gegeven.

Financiële markten en -dienstverlening zijn steeds grensoverstijgender, en dat geldt ook voor criminele activiteiten. Beleggingsfraudeurs opereren vaak zonder vergunning vanuit het buitenland of richten zich op meerdere landen tegelijk. Nederlandse beleggers worden bijvoorbeeld regelmatig telefonisch benaderd door callcenters in het buitenland (zoals Oost-Europa of Zuidoost-Azië) of komen via internationale websites of sociale media in contact met oplichters. Deze ontwikkeling vergroot de noodzaak van grensoverstijgende gegevensuitwisseling en gecoördineerd toezicht, omdat nationale maatregelen slechts beperkt effectief zijn bij internationale en online beleggingsfraude.

Online werving als motor achter beleggingsfraude

Online contact via internetplatformen is een cruciale aanjager van beleggingsfraude. Digitale kanalen bieden fraudeurs schaalvoordeel: zij kunnen met minimale inspanning een groot aantal potentiële slachtoffers bereiken. Het contact tussen de consument en de online fraudeur start vaak via één van de volgende wegen of een combinatie daarvan:

- **Internet zoekmachines en malafide advertenties**

Consumenten die online zoeken naar manieren om hun geld te beleggen, worden via zoekresultaten of betaalde advertenties verleid tot het klikken op frauduleuze aanbiedingen. Deze advertenties verwijzen vaak naar professioneel ogende websites met overtuigende beloften van hoge rendementen.

- **Sociale media platformen**

Consumenten komen terecht in het web van beleggingsfraude via malafide advertenties op sociale media, promotie door finfluencers of malafide 'beleggingskansen' via chatcontact.

- **Dating apps**

Via een match op een dating platform wordt een consument na intensief contact verleid tot beleggen bij of via een frauduleuze partij.

Deze werkwijzen – ook wel '*social engineering*' genoemd – zijn psychologisch uitgekiend en spelen in op emoties als vertrouwen, hoop en hebzucht.⁴ Door deze online benaderingstechnieken kunnen fraudeurs efficiënt opereren en hun praktijken voortdurend aanpassen aan nieuwe digitale trends.

² Europol (2025), The changing DNA of serious and organised crime; AFM Signalenmonitor 2023

³ Europol (2023), Online fraud schemes: a web of deceit

⁴ Drew & Cross (2016), Fraud and its PREY: Conceptualising Social Engineering Tactics and its Impact on Financial Literacy Outcomes

IN BEELD Verschillende verschijningsvormen van beleggingsfraude

- Vertrouwen vaak in de professionaliteit en geloofwaardigheid van de fraudeur;
- Gevoelig voor 'social proof';
- Vaak op zoek naar een hoger rendement en de mogelijkheid om snel rijk te worden.

	Modus operandi	Aanbod	Beloofte	Communicatie	Slachtoffers
Boilerroomfraude 	Fraudeurs benaderen slachtoffers op agressieve wijze vanuit een callcenter ('boiler room'). 	Nep-aandelen, frauduleuze obligaties, niet-bestaande cryptoactiva	Hoge rendementen, exclusieve kansen	Telefonisch, per e-mail, via websites, sociale media en berichtenapps	Beleggers
Ponzifraude 	Fraudeurs opereren vanuit professioneel ogende beleggingsplatformen. Rendementen worden betaald met de inleg van nieuwe deelnemers, in plaats van werkelijke winst uit beleggingen.	Beleggingen	Hoge en gegarandeerde rendementen	Telefonisch, per e-mail, via websites, sociale media en berichtenapps	Beleggers
Piramidespel 	Fraudeurs lokken beleggers via websites en neprecensies. Beleggers investeren geld en worden beloond voor het werven van nieuwe deelnemers.	Beleggingen	Hoge en gegarandeerde rendementen	Telefonisch, per e-mail, via websites, sociale media en berichtenapps	Beleggers
Recoveryroom-fraude 	Fraudeurs doen zich voor als advocaten, toezichthouders of gespecialiseerde bedrijven. 	Hulp bij terughalen van verloren beleggingen	Het verloren geld wordt teruggevorderd	Telefonisch, per e-mail, via websites, sociale media en berichtenapps	Slachtoffers van eerdere beleggings-fraude
Pump-en-dump 	Fraudeurs stuwten de koers van aandelen of cryptoactiva naar een kunstmatig hoog niveau en verkopen ze daarna massaal.	Een aandeel of cryptoactiva zal explosief gaan stijgen	Explosieve koersstijgingen	Sociale media, influencers, bots, berichtenapps, online fora	Beleggers
Fraude met complexe producten 	Fraudeurs bieden (hulp bij) beleggingen aan in zeer complexe financiële instrumenten. Ze zetten slachtoffers onder druk om meer geld te storten en veel te handelen. 	Hulp bij het worden van een succesvolle handelaar	Lucratieve beleggingen	Nepadvertenties met bekende personen, telefonisch, per e-mail, via websites, sociale media en berichtenapps	Beleggers

 Bij deze fraudevorm is vaak sprake van 'pig butchering', een benaderingswijze waarbij slachtoffers over langere periode gemanipuleerd worden en financieel 'vetgemest' voordat ze volledig worden opgelicht.

2.4 Verschijningsvormen

Beleggingsfraude start tegenwoordig vrijwel altijd online: de eerste stap is dat consumenten worden benaderd via nepadvertenties met hoge rendementen, via sociale media, chatgroepen of via zogenaamde leadlijsten. Vervolgens begint aanhoudend (veelal zeer) intensief contact (telefonisch of via chat) tussen de fraudeur en het slachtoffer. Het slachtoffer wordt overtuigd in te stappen met een relatief klein bedrag, zoals €250. Hierna onderhoudt de fraudeur intensief contact en overtuigt het slachtoffer om steeds meer in te leggen.

Binnen beleggingsfraude is een aantal verschillende verschijningsvormen te onderscheiden, die over de tijd vrij stabiel zijn. Wel zijn de toegepaste modus operandi binnen deze verschijningsvormen aan verandering onderhevig onder invloed van verdergaande digitalisering en internationalisering, maar ook omdat fraudeurs slim inspelen op de actualiteit.

2.4.1 Boilerroomfraude

Boilerroomfraude is een vorm van beleggingsfraude waarbij fraudeurs, vaak vanuit callcenters (zogeheten *boilerrooms*), potentiële investeerders agressief benaderen en hen overhalen om te investeren in waardeloze of niet-bestaande financiële producten.

Boilerrooms maken vaak gebruik van nep-aandelen, frauduleuze obligaties of niet-bestaande cryptoactiva. De fraudeurs presenteren zich als gerenommeerde beleggingsadviseurs en gebruiken overtuigende verkooptechnieken. Zo zetten zij slachtoffers onder druk, vaak met beloften van hoge rendementen en exclusieve kansen die inzichtelijk gemaakt worden via dashboards met nepoverzichten. Uiteindelijk verliezen de slachtoffers (grotendeels) het ingelegde vermogen en zijn de daders niet meer bereikbaar. Boilerrooms opereren meestal vanuit niet-bestaande entiteiten en wisselen vaak van naam en website. Ook is de fysieke vestigingsplaats vaak onduidelijk en maken zij slachtoffers in verschillende landen. Deze verhulling van identiteit, de vluchtigheid en het internationale component maken opsporing zeer lastig.

2.4.2 Ponzifraude

Ponzifraude is een vorm van beleggingsfraude waarbij rendementen aan eerdere beleggers worden betaald met de inleg van nieuwe deelnemers, in plaats van met werkelijke winst uit beleggingen.

Zo wordt er een illusie gecreëerd van winstgevendheid (soms door slachtoffers te misleiden via nep-dashboards), terwijl er in werkelijkheid geen of een beperkte legitieme inkomstenstroom is. Ponzifraude wordt meestal uitgevoerd via professioneel ogende beleggingsplatformen en persoonlijke netwerken. Moderne ponzi-schema's opereren online via websites en sociale media, waar oplichters beleggingen aanbieden met beloften van hoge, gegarandeerde rendementen. Zolang er voldoende nieuwe beleggers toetreden, kan de fraudeur uitbetalingen blijven doen en vertrouwen opbouwen. Dit kan lang doorgaan maar uiteindelijk stort het systeem in, wanneer de instroom van nieuw kapitaal opdroogt of wanneer te veel beleggers tegelijkertijd hun geld willen opnemen. De term "ponzifraude" is vernoemd naar Charles Ponzi, die in de jaren 1920 beroemd werd door een frauduleus postzegelhandelsschema. Een van de bekendste moderne gevallen is dat van Bernie Madoff, die jarenlang een grootschalige ponzifraude uitvoerde met een totale schade van naar schatting \$65 miljard, waarmee hij het vertrouwen in financiële instellingen wereldwijd ernstig ondermijnde.

2.4.3 Piramidespel

Een piramidespel is vorm van beleggingsfraude waarbij deelnemers geld investeren en beloofd worden voor het werven van nieuwe deelnemers. De structuur lijkt op een piramide: de eerste beleggers ontvangen uitbetalingen van de inleg van nieuw geworven leden, terwijl de meeste deelnemers onderaan uiteindelijk hun geld verliezen. Soms wordt er wel deels belegd, maar niet voldoende om alle deelnemers rendement uit te betalen. Net als bij ponzifraude kan het lang duren voor een piramidespel ontdekt wordt, omdat investeerders 'rendement' uitbetaald krijgen zo lang er nieuwe deelnemers toetreden, waardoor de fraude niet direct zichtbaar is.

Piramidespellen worden op verschillende manieren uitgevoerd, zowel online als via persoonlijke benaderingen. Tegenwoordig gebeurt het vooral via sociale media en berichtenapps, waar oplichters beleggers lokken met succesverhalen en exclusieve beleggingsgroepen. Ook

worden e-mailcampagnes en online advertenties ingezet om mensen te verleiden met beloften van hoge rendementen. Vaak worden nep-recensies en professioneel ogende websites gebruikt om legitimiteit uit te stralen. Daarnaast wordt telefonische werving toegepast, waarbij fraudeurs, vergelijkbaar met boilerroomfraude, agressieve verkoop-technieken gebruiken om slachtoffers onder druk te zetten.

2.4.4 Recovery room fraude

Bij recovery room fraude worden slachtoffers van eerdere beleggings-fraude opnieuw benaderd door fraudeurs die zich voordoen als advocaten, toezichthouders (zoals de AFM of ESMA) of gespecialiseerde bedrijven die verloren beleggingen kunnen terughalen. De oplichters claimen dat ze, tegen betaling van juridische kosten, administratiekosten of belastingen, het geld kunnen terugvorderen. Vaak beschikken de fraudeurs over gedetailleerde informatie over eerdere verliezen, omdat slachtoffers op leadlijsten komen te staan, die vervolgens worden verhandeld op het internet. Ook worden openbare klachten over fraude geraadpleegd. Doordat de fraudeurs over deze informatie beschikken, zijn zij in staat een geloofwaardig verhaal neer te zetten en zo vertrouwen te wekken bij hun slachtoffers. In werkelijkheid verdwijnen de overgemaakte gelden, waardoor slachtoffers opnieuw hun geld kwijt zijn en met lege handen achterblijven.

2.4.5 Pump-en-dump

Pump-en-dump fraude is een manipulatieve handelsstrategie waarbij oplichters de koers van bijvoorbeeld een aandeel of cryptoactiva naar een kunstmatig hoog niveau opstuwten en daarna massaal verkopen. Hierbij kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van misleidende informatie, valse geruchten of georganiseerde koopacties. Dit gebeurt vaak via sociale media, influencers, bots, berichtenapps en online forums, waar het gemakkelijk is om valse analyses, nepnieuws en gehypete berichten te verspreiden en waar fraudeurs beleggers lokken met beloften van explosieve koersstijgingen. Consumenten worden zo verleid om het desbetreffende aandeel of cryptoactiva aan te schaffen (*pump*). Wanneer veel mensen dit doen, stijgt de waarde. Zodra de prijs voldoende is gestegen, verkopen de fraudeurs hun posities die zij voor de pump hebben ingenomen (*dump*), waardoor zij winst behalen terwijl vervolgens de koers instort en andere beleggers met grote verliezen

achterblijven. Pump-en-dump fraude komt met name voor bij kleine, minder liquide aandelen en cryptomunten, waar een relatief kleine groep handelaren de prijs van een financieel product kan beïnvloeden.

2.4.6 Fraude met complexe producten

Sommige fraudeurs bieden beleggingen aan in risicovolle complexe financiële instrumenten zoals *contracts for differences* (CFD's) of vergelijkbare forex-gerelateerde instrumenten, zonder te wijzen op de risico's. Dit zijn in de basis legale producten waarmee belegd kan worden, maar malafide partijen misleiden hun klanten over de risico's en de werking van het product. Vaak worden slachtoffers gelokt met nepadvertenties met bekende personen die ogenschijnlijk een lucratieve belegging aanprijzen. Na de inleg van een klein bedrag krijgt het slachtoffer een accountmanager of agent toegewezen die het slachtoffer zogenaamd gaat helpen om een succesvolle handelaar te worden. De accountmanager zet het slachtoffer onder druk om meer geld te storten en zoveel mogelijk te handelen. Daarbij beveelt hij het handelen met een hoge hefboom en het gebruik van zeer risicovolle beleggingsstrategieën aan. De accountmanager verzwijgt hierbij dat het kenmerk van een CFD is dat er wordt afgerekend tussen twee partijen. Het slachtoffer weet niet dat het platform dat de accountmanager vertegenwoordigt de tegenpartij is. Partijen lijken vaak bewust slachtoffers te werven buiten hun eigen jurisdictie, mogelijk zodat de toezichthouder minder snel ingrijpt.

Een recente variant binnen deze verschijningsvorm is fraude met zogenoemde *funded trading-programma's*, waarbij de deelnemers grote risico's op verlies lopen. Deze programma's beloven dat deelnemers, na het succesvol doorlopen van een betaalde testfase, toegang krijgen tot handelskapitaal van het platform. In werkelijkheid zijn veel van deze programma's zo ingericht dat deelnemers vrijwel altijd falen voor de test, waardoor zij opnieuw moeten betalen om het traject te hervatten. Ook bestaan platformen die instant funding aanbieden. Op deze platformen krijgen deelnemers tegen betaling van een hoge 'entry fee' (bijvoorbeeld \$1500) direct toegang tot handelskapitaal.

Als een belegger te veel verlies maakt – wat al snel gebeurt door de enorme hefboom waarmee hij handelt – wordt zijn rekening direct

gesloten en moet hij opnieuw betalen om verder te kunnen handelen. Het verdienmodel van aanbieders van funded trading zit dus niet in het delen van winst, maar in het innen van steeds nieuwe inschrijfgelden. Sommige platforms manipuleren bovendien de handelsomgeving of passen onrealistische regels toe om te voorkomen dat deelnemers slagen. Daarnaast worden aan winstuitbetalingen vaak onredelijke voorwaarden verbonden, zoals een minimaal aantal transacties of dat slechts een beperkt deel van de inleg in een bepaalde periode opneembaar is. Dit leidt ertoe dat slachtoffers aanzienlijke bedragen verliezen zonder ooit daadwerkelijk toegang te krijgen tot echt handelskapitaal of zonder een eerlijke kans om de inschrijfgelden terug te verdienen.

2.5 Specifieke benaderingswijze: Relationale beleggingsfraude

Relationele beleggingsfraude, ook wel ‘pig butchering’ genoemd, is een benaderingsmethode die wordt toegepast bij de verschillende bovengenoemde vormen van beleggingsfraude. Hierbij worden slachtoffers over een langere periode gemanipuleerd en financieel ‘vetgemest’ voordat ze volledig worden opgelicht. De fraudeurs benaderen hun doelwitten vaak via sociale media, datingapps of willekeurige tekstberichten en besteden daarbij veel tijd aan het opbouwen van een vertrouwensrelatie. Ze doen zich voor als succesvolle handelaren of oude bekenden en introduceren geleidelijk een aantrekkelijke beleggingsmogelijkheid, meestal in cryptoactiva of forex. Slachtoffers worden overtuigd om kleine bedragen te investeren, waarna ze aanvankelijk schijnwinsten zien op bijvoorbeeld een nepplatform, wat hen aanmoedigt om grotere bedragen te storten. Uiteindelijk, wanneer het slachtoffer aanzienlijk heeft geïnvesteerd, sluiten de oplichters de toegang af en verdwijnen ze met het geld. Bij deze benaderingsvorm komt veel schaamte kijken juist omdat het slachtoffer dacht een vertrouwensband met iemand te zijn aangegaan. Deze fraudemethode heeft zich vooral in de afgelopen jaren ontwikkeld door de opkomst van cryptomarkten en heeft zich snel verspreid via de digitale wereld, waarbij georganiseerde bendes, vaak uit Zuidoost-Azië, massaal slachtoffers over de hele wereld aantrekken met een totale geschatte schade van €64 miljard sinds 2020⁵.

⁵ Griffin & Mei (2024), How Do Crypto Flows Finance Slavery? The Economics of Pig Butchering

⁶ Reuters (2025), What are Southeast Asia’s scam centres, and why are they being dismantled?

2.6 Daders

Door digitalisering en internationalisering van de financiële markten wordt beleggingsfraude steeds vaker uitgevoerd door georganiseerde cybercriminelen, oplichters zonder professionele financiële achtergrond en internationale bendes. Frauduleuze beleggingsaanbiedingen worden nu grootschalig verspreid via sociale media en malafide handelsplatformen. Criminele groepen zonder een financiële achtergrond kunnen door middel van deepfake-video’s, nepadvertenties en social engineering slachtoffers misleiden, zonder dat zij traditionele financiële instellingen of platforms nodig hebben. Daarnaast zien we dat fraudeurs vaak vanuit landen met minder strikte regulering opereren en zich richten op slachtoffers wereldwijd. Ook zijn er aanwijzingen voor gedwongen arbeid in criminele callcenters (voornamelijk in Zuidoost-Azië) die zich richten op beleggingsfraude, vaak in de vorm van relationele beleggingsfraude en cryptofraude.⁶ Deze ontwikkelingen maken het opsporen en bestrijden van beleggingsfraude zeer complex.

Het plegen van beleggingsfraude vereist niet alleen technische mogelijkheden, maar ook specifieke kennis en (psychologische) vaardigheden. Bij beleggingsfraude is het creëren van vertrouwen cruciaal: slachtoffers beleggen omdat ze geloven in de oprechtheid van de fraudeurs of hun bedrijven. Fraudeurs maken veelal gebruik van een persoonlijke benadering richting het slachtoffer om dit vertrouwen op te bouwen. Om de geloofwaardigheid te versterken worden psychologische tactieken ingezet, zoals het tonen van eerdere ‘succesvolle’ beleggers, het daadwerkelijk uitkeren van rendementen aan de beleggers (zoals bij ponzifraude), het vertonen van autoriteit zoals het gebruiken van titels of partnerschappen met gerenommeerde bedrijven, of het laten zien van de (ogenschijnlijke) financiële welvaart van de fraudeurs.

De lage pakkans maakt beleggingsfraude bijzonder aantrekkelijk voor daders. Beleggingsfraude kent een relatief lage pakkans omdat het veelal via digitale platforms wordt gepleegd. Daarnaast opereren daders vaak in internationale groepen. Daders zijn hierom moeilijk herleidbaar en het is lastig om strafzaken op te bouwen. Daarnaast zoeken daders bewust manieren om bankdetectie te omzeilen, onder

andere door slachtoffers aan te zetten een eigen cryptowallet te laten aanmaken, door rekeningen op naam van katvangers te gebruiken of door gebruik te maken van creditcards voor transacties. Ter indicatie: in de Nederlandse rechtspraak komt de term ‘beleggingsfraude’ sinds 2002 slechts 220 keer terug in een gerechtelijke uitspraak tegenover bijvoorbeeld 863 uitspraken met betrekking tot faillissementsfraude.⁷

2.7 Slachtoffers

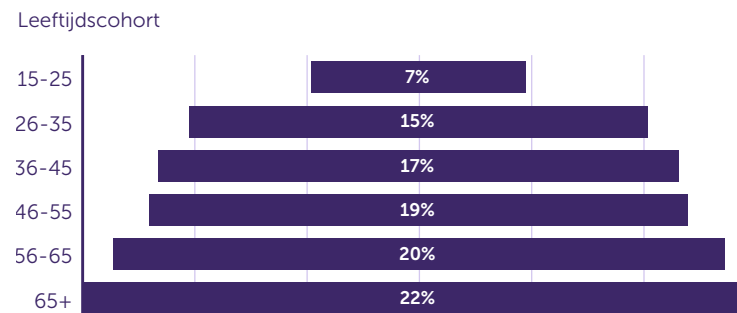
Slachtoffers van beleggingsfraude zijn divers, maar delen vaak bepaalde kenmerken en psychologische eigenschappen die hen vatbaar maken voor oplichting. Een van de belangrijkste factoren is vertrouwen in de professionaliteit en geloofwaardigheid van de fraudeur, vooral als deze zich presenteert als een succesvolle zakenman of financieel expert. Daarnaast speelt social proof een grote rol: als anderen lijken te investeren en winst te maken, verlagen potentiële slachtoffers hun waakzaamheid en stappen ze sneller in.

Slachtoffers zijn vaak op zoek naar hoge rendementen of financiële zekerheid. Dit kunnen ouderen zijn die hun pensioen willen aanvullen, werkenden die een hoger rendement zoeken dan de spaarrente biedt, of jonge beleggers die verleid worden met hoge rendementen en de mogelijkheid om snel rijk te worden. Wat opvalt als wordt gekeken naar slachtoffers van beleggingsfraude die melding hebben gedaan bij de politie of de Fraudehelpdesk, is dat de leeftijdscohorten relatief gelijk verdeeld zijn (zie Figuur 1). Hoewel de meldingsbereidheid en het aantal mensen dat belegt per leeftijdsgroep zou kunnen variëren, wijst dit er in algemene zin op dat beleggingsfraude iedereen kan treffen, ongeacht beleggingservaring of digitale vaardigheid. Wel zal de omvang van de gemiddelde schade in de verschillende leeftijdscohorten verschillen.

⁷ Rechtspraak.nl

⁸ CBS cijfers internettoegang en internetactiviteiten 2024

Figuur 1. Verdeling van leeftijden van slachtoffers van beleggingsfraude die melding hebben gemaakt



(bron: meldingen politie en Fraudehelpdesk)

De grote mate van online gebruik van financiële diensten creëert voor online fraudeurs een massa aan potentiële slachtoffers. Vrijwel alle (96%) Nederlanders ouder dan 12 jaar maken dagelijks gebruik van het internet, waarbij 92,2% gebruik maakt van internet- of mobiel bankieren⁸. Deze brede digitale aanwezigheid vergroot de kans dat mensen in aanraking komen met frauduleuze beleggingen, die vaak via online kanalen worden verspreid.

Slachtoffers van beleggingsfraude zijn niet per definitie financieel goedgelovig. Integendeel, veel gedupeerden hebben enige beleggingservaring, maar overschatten hun eigen kennis en onderschatten de risico's. Zelfs goedopgeleide professionals kunnen in beleggingsfraude trappen als de oplichting goed verpakt is in een plausibel verhaal, ondersteund door ogenschijnlijk officiële documenten, betrouwbare tussenpersonen en legitiem ogende bedrijven. Emoties zoals hebzucht, angst om een kans mis te lopen en vertrouwen in succesverhalen maken hen kwetsbaar voor fraudeurs. Dit verklaart waarom beleggingsfraude vaak succesvol is in tijden van economische onzekerheid of bij opkomende financiële trends, zoals cryptoactiva of duurzame beleggingen. Daarnaast zien we dat psychologische mechanismen het rationele

denken overnemen zodra iemand eenmaal geld heeft geïnvesteerd. Slachtoffers willen hun eerdere beslissing niet in twijfel trekken en investeren vaak zelfs opnieuw in een poging om hun verliezen goed te maken. Bovendien blijkt uit de recente sterke opkomst van recovery room fraude dat herhaaldelijk slachtofferschap steeds vaker voorkomt bij beleggingsfraude.⁹ Mede hierdoor zijn de verliezen van beleggingsfraude vaak groot.

2.8 Facilitators

Facilitators zijn (rechts)personen die bewust, onbewust of gedwongen ondermijnende criminaliteit mogelijk maken. De inmenging in de bovenwereld middels facilitators is in veel gevallen bedoeld om criminele activiteiten te blijven faciliteren of buiten zicht te houden. Het startpunt van beleggingsfraude anno nu is vrijwel altijd online. Men wordt benaderd via sociale media, nepadvertenties op sociale media of frauduleuze websites. Deze 'digitale facilitators', zoals sociale media platformen, datingapps, influencers, advertentie affiliates, fora over (crypto)beleggen spelen (onbewust) een zeer belangrijke rol in het mogelijk maken van werven van slachtoffers. Ook andere digitale toepassingen zoals *remote access tools*, hostingbedrijven, callcenters en telecomproviders (die anonimiteit mogelijk maken), en het dark web zijn belangrijk. Bij dit laatste kan worden gedacht aan CaaS (*Crime-as-a-service*), waarbij fraudeurs als het ware de tools en vaardigheden van cybercriminelen inkopen. Tot slot maken beleggingsfraudeurs vaak gebruik van facilitators zoals geldezels en zogeheten '*cash couriers*', dit zijn mensen (vaak jongeren) die door criminelen geronseld worden (bijvoorbeeld via sociale media) om hun bankrekening of pinpas te laten misbruiken of fysiek geld te verplaatsen, tegen een vergoeding.

⁹ FSMA - Beleggingsfraude en illegale aanbiedingen – Dashboard 2de halfjaar 2024

3. De omvang van beleggingsfraude

Beleggingsfraude vormt een ernstig en groeiend maatschappelijk probleem, waarvan de werkelijke omvang structureel wordt onderschat. Op basis van een schatting komen we uit op een mogelijke schade van €150 tot €750 miljoen per jaar. Ondanks toenemende meldingen en schadebedragen bij instanties zoals de AFM, Fraudehulpdesk, het OM, de FIOD en politie, blijft een groot deel van de fraude verborgen door lage meldings- en aangiftebereidheid onder slachtoffers. Internationale schattingen suggereren dat tot wel 90% van de slachtoffers geen melding doet, wat betekent dat officiële cijfers slechts een fractie van het probleem weerspiegelen. In Nederland ontbreekt – in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Verenigde Staten – een centrale registratie van beleggingsfraudegevallen. De discrepantie tussen de schadebedragen die worden gerapporteerd door instanties zoals de Fraudehulpdesk en de politie, en de schade die naar voren komt in individuele strafrechtelijke onderzoeken, wijst er bovendien op dat eerder gepubliceerde cijfers de werkelijke gemelde schade onderschatten.

Om grip te krijgen op de werkelijke impact, analyseert dit hoofdstuk de omvang van beleggingsfraude in drie stappen. Eerst wordt gekeken naar de geregistreerde schade en meldingen binnen Nederland. Cijfers van de AFM, Fraudehulpdesk, politie, FIOD en FIU-Nederland laten tussen 2020 en 2024 een sterke stijging zien in zowel het aantal gevallen als het gemiddelde schadebedrag. Omdat deze cijfers op verschillende manieren tot stand komen en er geen uniforme registratie bestaat, kunnen de cijfers niet zonder meer worden samengevoegd. Dit onderstreept het versnipperde karakter van het meldlandschap in Nederland. Vervolgens wordt deze nationale situatie afgezet tegen internationale cijfers, waaruit blijkt dat beleggingsfraude ook in andere landen snel toeneemt en vaak gepaard gaat met geavanceerde digitale technieken zoals AI en blockchaintechnologie. Op basis van extrapolatie van deze buitenlandse cijfers ten aanzien van geregistreerde schade, wordt een

schatting gemaakt van de omvang van de schade in Nederland. Deze schatting geeft een indicatie van de verwachte gerapporteerde schade in Nederland. Tot slot passen we op deze indicatie een correctie toe op basis van meldingsbereidheid.

3.1 De *dark number* van beleggingsfraude

De omvang van beleggingsfraude is lastig te meten, omdat een deel van de fraude niet wordt geregistreerd en daarmee onbekend blijft (*dark number*). Dit heeft meerdere oorzaken, waaronder het gebruik van uiteenlopende en soms inconsistente definities van (beleggings)fraude. Daarnaast speelt de lage aangifte- en meldingsbereidheid onder slachtoffers een belangrijke rol. Slachtoffers van beleggingsfraude ervaren vaak gevoelens van schaamte, schuld of gebrek aan vertrouwen in het nut van een melding bij autoriteiten. Dit heeft vermoedelijk tot gevolg dat de eerder gepubliceerde cijfers met betrekking tot beleggingsfraude een onderschatting zijn van de daadwerkelijke gevallen van beleggingsfraude.

Uit het 'Fenomeenbeeld Online Fraude'¹⁰ van de politie blijkt dat de aangiftebereidheid sterk varieert per type online fraude. Bij aankoop-fraude doet slechts 20% van de slachtoffers aangifte, terwijl dit bij bankhulpdeskfraude oploopt tot 82%¹¹. Uit CBS-data blijkt dat 17% van de slachtoffers van online fraude aangifte doet; aangiftepercentages specifiek voor beleggingsfraude zijn er niet.¹² Hoewel er geen exact percentage bekend is voor beleggingsfraude, is het aannemelijk dat de aangiftebereidheid ook hier laag ligt. Dit komt niet alleen door gevoelens van persoonlijke verantwoordelijkheid en schaamte, maar ook doordat slachtoffers zich er niet altijd van bewust zijn dat ze slachtoffer zijn geworden van beleggingsfraude. In plaats daarvan denken zij dat hun verlies het gevolg is geweest van een normale verlieslatende belegging.

¹⁰ Politie (2024), Fenomeenbeeld online fraude 2024

¹¹ Soms kunnen slachtoffers van bankhulpdeskfraude de geleden schade vergoed krijgen. Het doen van aangifte is hiervoor een vereiste.

¹² Centraal Bureau voor de Statistiek, Veiligheidsmonitor 2023

Ook internationale bronnen bevestigen het beeld dat slechts een klein deel¹³ van de slachtoffers van beleggingsfraude melding doet¹⁴.

Dit suggereert dat het zicht op de omvang van deze vorm van criminaliteit wereldwijd zeer beperkt is.

3.2 De top van de piramide: geregistreeerde beleggingsfraude in Nederland

In Nederland bestaat geen centraal meldloket voor beleggingsfraude, waardoor er slechts gefragmenteerd zicht is op het aantal geregistreeerde gevallen. Slachtoffers melden zich bij de AFM, de politie, het OM, de FIOD, de Fraudehelpdesk of bij de betrokken bank. Ook komt het regelmatig voor dat slachtoffers zich voor een incident bij meerdere instanties melden, wat dubbele registraties oplevert.

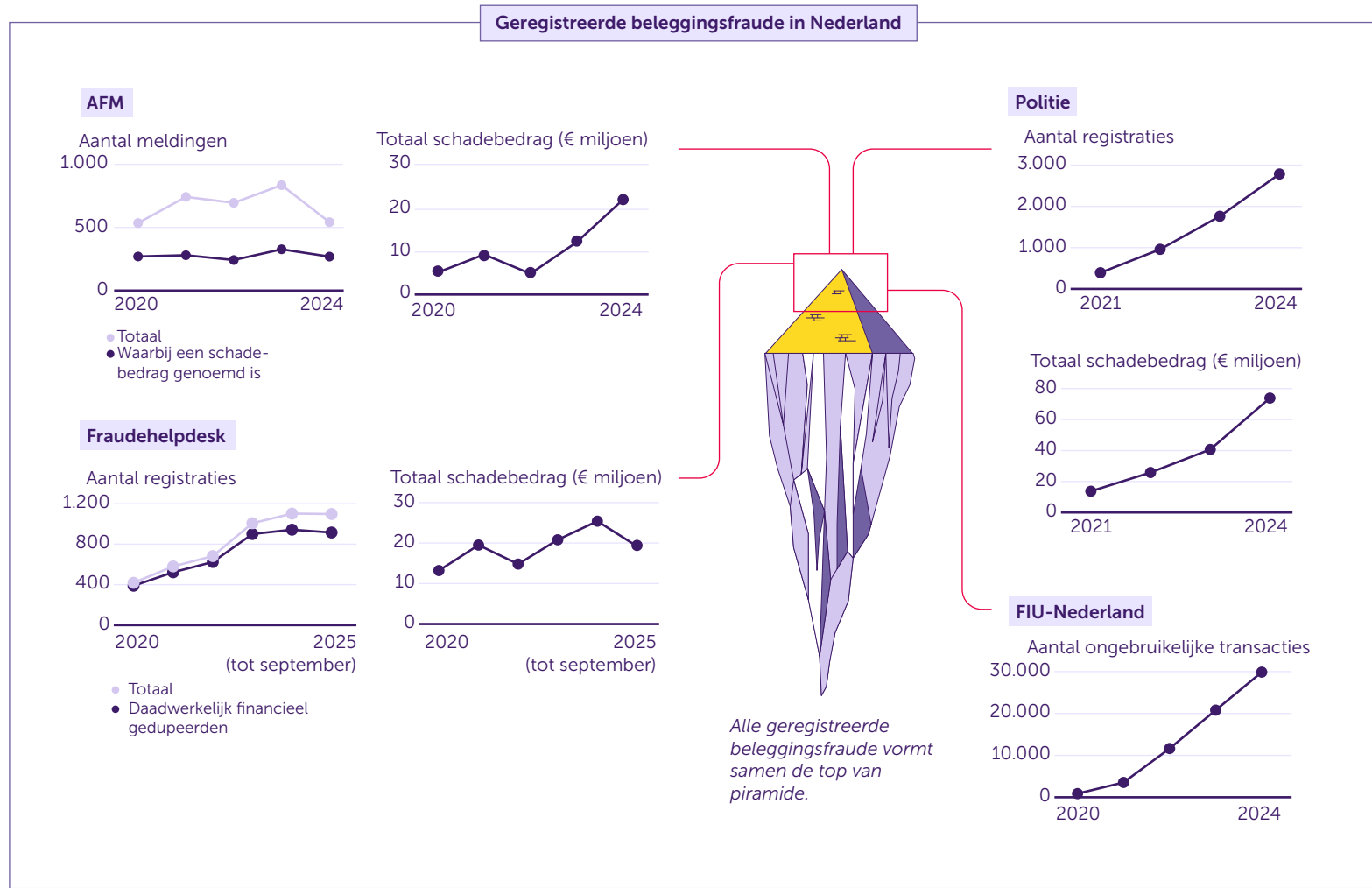
Toch laten gegevens van de AFM, Fraudehelpdesk en politie een duidelijke stijging zien in zowel aantal meldingen als schadebedragen.

Het aantal registraties bij de politie steeg tussen 2021 en 2024 met ruim 600% van 392 naar 2.785, terwijl het gemelde schadebedrag opliep tot €75 miljoen in 2024. Ook de AFM en Fraudehelpdesk signaleren een forse toename, met gemiddelde schadebedragen die in enkele jaren bijna verviervoudigden. FIU-Nederland-data bevestigen deze trend met een sterke groei in het aantal gemelde ongebruikelijke transacties (vaak met een cryptocomponent). Slachtoffers van beleggingsfraude melden zich ook vaak bij de financiële instelling of cryptodienstverlener waar de transacties hebben plaatsgevonden. De AFM heeft navraag gedaan bij de NVB en een Nederlandse cryptodienstverlener naar hun inzichten ten aanzien van beleggingsfraude. Zowel de cryptodienstverlener als de NVB (op basis van een ruwe inschatting) geven aan dat de schade van klanten die slachtoffer zijn geworden van beleggingsfraude fors is (miljoenen euro's per jaar) en een stijgende lijn laat zien over de afgelopen jaren.

¹³ Schattingen variëren tussen de 11% en 16,5%.

¹⁴ Deliema et al. (2017) Exploring the roles played by trust and technology in the online investment fraud victimisation process, FINRA (2013) Financial Fraud and Fraud Susceptibility in the United States

Figuur 2: Meldingen & schadebedragen beleggingsfraude



3.2.1 Autoriteit Financiële Markten

De AFM ziet in zijn meldingen in de laatste vier jaar een sterke stijging van de gerapporteerde schade. De AFM ontving de afgelopen periode jaarlijks tussen de circa 500 en 800 meldingen over beleggingsfraude. Het gaat bijvoorbeeld om meldingen van consumenten maar ook waardevolle meldingen van banken die in een vroeg stadium onregelmatigheden constateren in hun transactiemonitoring. Uit een analyse van de meldingen die de AFM ontving in de periode 2020 tot en met 2024,¹⁵ blijkt dat het totale schadebedrag per jaar in deze periode groeit van circa €5 miljoen in 2020 naar ruim €22 miljoen in 2024 en over de gehele periode ruim €55 miljoen bedraagt. Het totale jaarlijkse schadebedrag dat bij de AFM is gemeld is in deze periode met 300% toegenomen. Hierbij moet worden opgemerkt dat slechts een klein deel van de meldingen een schadebedrag bevat. Verder valt op dat de meldingen worden gekenmerkt door uitschieters tot €3,6 miljoen schade per melding.

Tabel 1: Meldingen beleggingsfraude AFM 2020-2024

Jaartal	Totaal aantal meldingen	Meldingen met schade-bedrag	Totale schade	Maximaal schade-bedrag
2020	535	270	€5.188.164	€393.391
2021	742	280	€9.388.062	€1.800.000
2022	695	242	€4.893.294	€500.000
2023	835	327	€13.324.678	€3.632.788
2024	542	269	€22.296.875	€2.655.544
Totaal	3.349	1.388	€55.091.073	

Uit de door de AFM onderzochte meldingen komt een veel hoger schadebedrag. Op basis van ontvangen meldingen kan de AFM besluiten een onderzoek te starten naar mogelijke overtredingen van regelgeving waar zij toezicht op houdt. Indien uit het onderzoek aanwijzingen voor ernstige overtredingen en strafbare feiten naar voren komen, kan de AFM aangifte doen bij het Openbaar Ministerie met het oog op een strafrechtelijk onderzoek. Omdat deze aangiftes voortkomen uit zorgvuldig uitgevoerde onderzoeken, is in deze zaken beter inzicht verkregen in zowel het aantal slachtoffers als de totale omvang van de fraude. Hierdoor kan het gemiddelde schadebedrag per slachtoffer nauwkeuriger worden vastgesteld.

In totaal was met de aangiftes die de AFM in periode 2020-2024 heeft gedaan een schadebedrag gemoeid van ruim €96 miljoen, verspreid over 1.993 slachtoffers. Het gemiddelde schadebedrag per slachtoffer komt daarmee uit op circa €48.300. Vooral in 2023 was de impact aanzienlijk, met een totale schade van ruim €82 miljoen en meer dan 1.500 gedupeerden.

Ook bleek dat het meldingspercentage bij de AFM met 5% laag was. In de onderzoeken die tot aangifte hebben geleid is in totaal 106 keer melding gemaakt door een consument bij de AFM van mogelijke beleggingsfraude. Afgezet tegen het totaal aantal slachtoffers in deze dossiers (1.993) zou dit betekenen dat ongeveer 5% van de beleggers in deze dossiers zich heeft gemeld bij de AFM.¹⁶

¹⁵ Voor de betrouwbaarheid zijn alle meldingen die mogelijk betrekking hadden op beleggingsfraude maar minder dan 100 woorden bevatten niet opgenomen in de analyse.

¹⁶ Dit percentage geeft een indicatie van het deel van de slachtoffers dat zich bij de AFM meldt op basis van een beperkt aantal waarnemingen (negen aangiftes). Een melding kan ook gedaan worden door een consument die niet zelf slachtoffers is geworden. Verder komt het voor dat meer slachtoffers zich bij de AFM melden nadat bekend is geworden dat de AFM onderzoek doet.

Tabel 2: Overzicht van aangiftes van beleggingsfraude door de AFM bij het OM 2020-2024

Jaartal	Totale omvang schade van aangiftes	Aantal slachtoffers	Aantal meldingen bij de AFM	Gemiddeld schadebedrag per slachtoffer
2020	Geen aangiftes	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
2021	€2.527.368	71	47 (66%)	€35.596
2022	€331.000	31	2 (6%)	€10.677
2023	€82.322.195	1.581	42 (3%)	€52.070
2024	€11.105.970	310	15 (5%)	€35.826
Totaal	€96.286.533	1.993	106 (5%)	€48.312

3.2.2 Fraudehelpdesk

De gemelde schade bij de Fraudehelpdesk is in de onderzochte periode sterk gestegen naar een niveau van €25 miljoen. In 2024 ontving de Fraudehelpdesk meer dan 1.100 meldingen van vermoedelijke beleggingsfraude. Hiervan rapporteerden 943 slachtoffers daadwerkelijk financiële schade. Het totale gemelde schadebedrag kwam in 2024 uit op €25,4 miljoen. Sinds 2020 neemt zowel het aantal financieel gedupeerden als het totale schadebedrag dat gemeld wordt bij de Fraudehelpdesk sterk toe.

3.2.3 Politie en FIOD

Officiële (statistische) cijfers over beleggingsfraude bij de politie en FIOD ontbreken, omdat beleggingsfraude vaak wordt geregistreerd onder bredere categorieën zoals oplichting of fraude. Desondanks zijn er verschillende bronnen beschikbaar die duiden op een stijging van het aantal meldingen en de totale schade van beleggingsfraude. Zo blijkt uit het 'Fenomeenbeeld Online Fraude' van de politie dat een totale schade van €31 miljoen aan beleggingsfraude is gemeld bij de politie in 2023.¹⁷ In dit fenomeenbeeld wordt daarnaast verwezen naar verschillende onderzoeken van de FIOD in 2023 met een opgeteld schadebedrag van €86 miljoen. Dit sluit aan bij cijfers op basis van de

aangiftes van de AFM in 3.2.1, waaruit blijkt dat met de aangiftes die de AFM in 2023 bij het OM en de FIOD deed een schadebedrag van ruim €82 miljoen was gemoeid. Deze aangiftes kwamen tot stand na uitvoerig onderzoek door de AFM. Uit een aanvullende analyse op verzoek van de AFM van de registraties van beleggingsfraude bij de politie in de periode van 2021 tot en met 2024 wordt de stijgende trend bevestigd ten aanzien van zowel het aantal meldingen als het schadebedrag. De aanvullende analyse stelt het schadebedrag van €31 miljoen in 2023 uit fenomeenbeeld bij naar bijna €41 miljoen en laat een voor 2024 een stijging zien (van ongeveer 80%) naar €75 miljoen. Ook het aantal registraties vertoont een aanzienlijke stijging in 2024 van ongeveer 60%.

3.2.4 FIU-Nederland

FIU-Nederland is het centrale meldpunt waar verschillende instellingen¹⁸ ongebruikelijke transacties rapporteren. FIU-Nederland heeft op verzoek van de AFM door middel van strategische analyse een fenomeenbeeld op het onderwerp beleggingsfraude opgesteld op basis van de bij de FIU-Nederland beschikbare data.¹⁹

¹⁷ Politie (2024), Fenomeenbeeld online fraude 2024

¹⁸ De Wwft benoemt verschillende groepen als meldingsplichtige instellingen die fungeren als "poortwachters" van het financiële stelsel. Dit kunnen onder andere kunsthandelaren, banken, notarissen, betaaldienstverleners en casino's zijn. Deze instellingen moeten hun activiteiten controleren op transacties die mogelijk gerelateerd zijn aan witwassen, onderliggende delicten of terrorismefinanciering. FIU-Nederland ontvangt deze meldingen van ongebruikelijke transacties. (website FIU-Nederland).

¹⁹ De FIU-Nederland heeft op verzoek van de AFM een query gedraaid op haar databestand en op basis van in overleg met de AFM vastgestelde zoekwoorden transacties geselecteerd die verband lijken te houden met beleggingsfraude.

Uit het fenomeenbeeld volgt een duidelijke toename van het aantal gemelde transacties dat mogelijk verband houdt met beleggingsfraude (Figuur 2).²⁰ Hoewel deze stijging deels verklaard kan worden door

toegenomen aandacht en verbeterde detectie bij meldingsplichtige instellingen, wijst de omvang van de meldingen op een groeiend probleem. In de periode 2020-2024 zijn in totaal 66.717 unieke transacties gemeld, waarvan 19% door de melder expliciet aan boilerroomfraude is gekoppeld. Daarnaast bevat 19% van alle meldingen een crypto-component.²¹ Van de gemelde betalingstransacties is 73% daadwerkelijk uitgevoerd, met een gezamenlijk transactiebedrag van €608 miljoen, waarbij meer dan de helft van de betalingstransacties onder de €1.000 ligt. Sinds 2021²² is het aantal meldingen sterk gestegen, met een toename van meer dan 700% tot bijna 30.000 meldingen in 2024.

²⁰ Het is van belang om te benadrukken dat deze analyse uitsluitend is gebaseerd op meldingen die door de FIU-Nederland zijn ontvangen. Het fenomeenbeeld geeft daarmee een indicatie, maar geen volledig beeld van beleggingsfraude. De FIU-Nederland-analyse kan meldingen bevatten die niet daadwerkelijk over beleggingsfraude gaan, dubbelingen omvatten, of transacties betreffen zonder Nederlandse component. Hierdoor is het niet mogelijk om op basis van deze cijfers harde conclusies te trekken over de totale omvang van beleggingsfraude in Nederland.

²¹ Dit is vooral zichtbaar bij boilerroomfraude (in 45% van de gevallen) en bij pump-en-dump meldingen.

²² De stijging vanaf 2020 geeft een vertekend beeld, omdat FIU-Nederland, in verband met wettelijke schoning van data, niet meer beschikt over transacties van voor 1 augustus 2020.

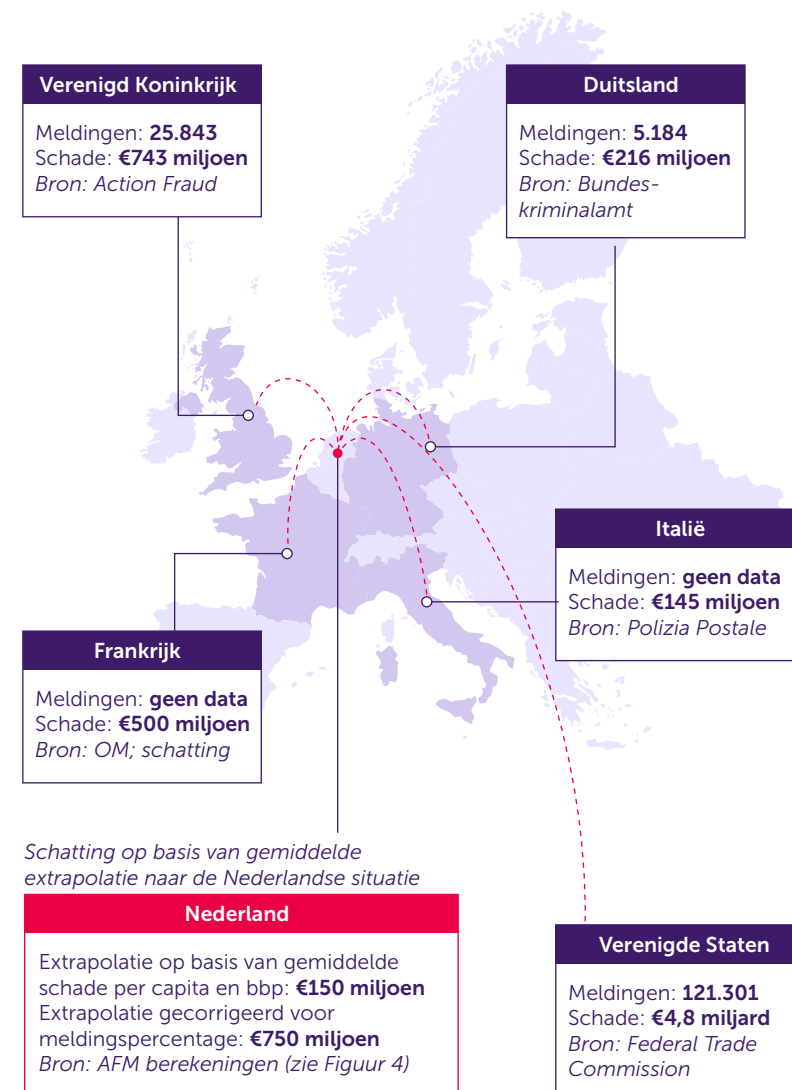
3.3 Geregisteerde beleggingsfraude internationaal

Beleggingsfraude is bij uitstek een grensoverstijgende criminaliteitsvorm en neemt in alle onderzochte landen sterk toe. Om die reden wordt in deze paragraaf een vergelijking gemaakt met geregisteerde beleggingsfraude in vijf andere landen²³. Beleggingsfraude neemt in alle onderzochte landen sterk toe, zowel in omvang als in complexiteit. In de Verenigde Staten steeg de schade tot ruim €4,8 miljard in 2024; in het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk waren vergelijkbare forse stijgingen zichtbaar. Ook Duitsland en Italië melden groeiende verliezen. Opvallende trends zijn het gebruik van AI, crypto-gerelateerde fraude, *romance scams* en recovery room fraude. Hoewel het aantal meldingen relatief beperkt blijft, vertegenwoordigt beleggingsfraude in diverse landen de grootste financiële schadepost voor slachtoffers.

²³ De methodiek is nader toegelicht in de bijlage. Indien er in een land meerdere instanties cijfers over beleggingsfraude rapporteren is het meeste conservatieve getal gebruikt in de vergelijking, tenzij de cijfers dusdanig ver uiteen liggen, zoals bij Frankrijk.

Figuur 3: Schadebedragen beleggingsfraude per land

Geregisteerde schadebedragen beleggingsfraude per land, 2024



3.3.1 Verenigde Staten

In de Verenigde Staten laat het financiële verlies door beleggingsfraude een stijgende lijn zien naar €4,8 miljard in 2024. Volgens cijfers van de Federal Trade Commission (FTC) verloren consumenten in 2022 meer dan €3,2 miljard. Dit steeg verder met 21% naar €3,9 miljard in 2023. In 2024 steeg de schade opnieuw met 24% naar een totale schade van €4,8 miljard, met een gemiddeld gerapporteerd verlies van €41.000.²⁴ De FTC signaleert met name relationele beleggingsfraude als sterk opkomende vorm. Hierbij wordt veel gebruik gemaakt van AI (deep-fakes) en cryptoactiva. In hetzelfde jaar rapporteerde de FBI zelfs een schadebedrag van €5,6 miljard.²⁵ Beleggingsfraude is de categorie internetgerelateerde criminaliteit met de hoogste schade, terwijl slechts 7% van het aantal meldingen over beleggingsfraude gaat.

3.3.2 Verenigd Koninkrijk

In het Verenigd Koninkrijk werd in 2024 voor €743 miljoen aan schade door beleggingsfraude gemeld bij Action Fraud. Dit betrof een stijging van 13% ten opzichte van 2023, ondanks een daling van het aantal meldingen met 7%.²⁶ Volgens de Crime Survey for England and Wales (CSEW) waren er in 2024 naar schatting 3,9 miljoen fraude gerelateerde incidenten, een stijging van 19% ten opzichte van het jaar daarvoor.²⁷ In 2024 constateert National Economic Crime Centre 4,1 miljoen fraude incidenten, goed voor 43% van alle geregistreerde criminaliteit. Binnen deze categorie steeg het aantal romance scams en gevallen van

beleggingsfraude.²⁸ De Britse brancheorganisatie UK Finance rapporteerde dat Britse banken in 2024 ruim €126 miljoen aan schade als gevolg van beleggingsfraude zagen – een stijging van 34% ten opzichte van het jaar daarvoor, ondanks een daling van 24% van het aantal gevallen.²⁹ Beleggingsfraude vormt daarmee een relatief klein deel van de incidenten, maar is verantwoordelijk voor het grootste deel van de financiële schade.

3.3.3 Frankrijk

In Frankrijk wordt recent een sterke toename van beleggingsfraude waargenomen. Het Openbaar Ministerie in Parijs schat de totale omvang van de schade van financiële fraude in Frankrijk in 2024 op €500 miljoen per jaar.³⁰ De Franse toezichthouder AMF geeft op verzoek van de AFM aan dat in 2021 in totaal voor €54 miljoen aan schade van beleggingsfraude bij de AMF is gemeld door consumenten. In 2024 is dit opgelopen tot €68 miljoen. In een representatieve enquête onder Franse beleggers uitgevoerd door de AMF gaf in 2021 1,2% van de Franse volwassenen (circa 693.600 personen³¹) aan ooit slachtoffer te zijn geweest van beleggingsfraude.³² Eind 2024 was dat percentage gestegen tot 3,2% van de Franse volwassenen (circa 1,7 miljoen personen³³). Dat betekent dat er in de periode 2022–2024 naar schatting circa 1,1 miljoen nieuwe slachtoffers verlies hebben geleden.³⁴ De AMF rapporteert een gemiddelde schade van €29.000 per fraudeslachtoffer (waaronder beleggingsfraude).³⁵

24 [New FTC Data Show a Big Jump in Reported Losses to Fraud to \\$12.5 Billion in 2024 | Federal Trade Commission: FTC - Consumer Sentinel Network](#)

25 FBI – Internet Crime Report 2024

26 [City of London Police: over £649m lost to investment fraud in 2024, with cryptocurrency fraud on the rise](#); Dit betreft het schadebedrag gerelateerd aan alle vormen van beleggingsfraude. Niet al deze vormen vallen onder het toezicht van de Financial Conduct Authority.

27 <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/crimeandjustice/bulletins/crimeinenglandandwales/yearendingseptember2024> Crime in England and Wales - Office for National Statistics

28 [National Economic Crime Centre - Annual report 2024-2025](#)

29 UK Finance Annual Fraud report 2025

30 [The authorities are taking action to combat the massive phenomenon of financial scams catching out an increasing number of individuals | AMF](#)

31 Schatting AFM

32 [amf-report-investment-scams-december-2024_2.pdf](#)

33 Schatting AFM

34 In deze AMF-enquête is niet expliciet vastgelegd of respondenten in het afgelopen jaar of op enig moment in het verleden slachtoffer zijn geworden van beleggingsfraude. Hierdoor kan de stijging van 1,2% naar 3,2% over de gehele periode 2022-2024 niet zonder meer worden geïnterpreteerd als een absolute stijging in nieuwe slachtoffers. Deze percentages geven dus een cumulatieve stijging weer en niet noodzakelijk een jaarlijkse toename.

35 [The authorities are taking action to combat the massive phenomenon of financial scams catching out an increasing number of individuals | AMF](#)

Sinds de tweede helft van 2023 zijn in Frankrijk cryptogelerateerde oplichtingspraktijken sterk toegenomen, vaak via frauduleuze handelsplatforms en misleidende advertenties op sociale media.

Ook valse forex-platforms en zogenaamde handelsrobots blijven populair. Een opvallende trend is daarnaast dat recovery room fraude steeds vaker voorkomt. De modus operandi van fraudeurs wordt steeds geavanceerder, onder andere door het gebruik van AI en social engineering. Zo worden nepvideo's en vervalste persberichten gebruikt om beroemdheden te laten 'getuigen' over hun vermeende succes met investeringen in cryptoactiva.³⁶

3.3.4 Duitsland

De cijfers van de Duitse federale politiedienst Bundeskriminalamt (BKA) tonen een stijgende trend ten aanzien van de schade van beleggingsfraude naar €216 miljoen in 2024. Het Bundeslagebild 2023 en 2024 tonen een duidelijke toename.³⁷ Het aantal beleggingsfraudezaken steeg van 2.609 zaken in 2023 naar 5.184 in 2024 (een stijging van bijna 100%), terwijl de schade opliep van €196 miljoen naar €216 miljoen. Deze groei hangt mede samen met omvangrijke onderzoeken zoals een onderzoek in Baden-Württemberg met betrekking tot diensten voor het verhullen van geldstromen vanaf frauduleuze online-tradingplatformen.

De modus operandi heeft in Duitsland dan ook een duidelijke digitale component. De voornaamste verschijningsvormen zijn *cybertrading-betrug* via online platforms en romance scams. Verder worden slachtoffers vaak opnieuw benaderd via recovery room fraude, waarbij zogenaamde advocaten tegen betaling hulp bieden bij het terugvorderen van eerder gemaakt verliezen. Het BKA beschrijft dat de criminele keten rondom beleggingsfraude professioneel is georganiseerd met callcenters, platformproviders, affiliate-marketing en internationale witwasnetwerken.

3.3.5 Italië

De Italiaanse cyber politiedienst Polizia Postale noemt beleggingsfraude in haar jaarrapport over 2024 een van de snelst groeiende vormen van cybercriminaliteit naar €145 miljoen in 2024.³⁸ De Polizia

Postale rapporteert eveneens een duidelijke groei in geregistreeerde schade van beleggingsfraude. Consob, de Italiaanse toezichhouder, herkent deze trend. Volgens cijfers die Consob aan de AFM heeft verstrekt is er sprake van een groei van €110 miljoen schade in 2023 naar €145 miljoen in 2024, een toename van 32%.

Ook wijst Consob op een groeiende aanwezigheid van frauduleuze beleggingsplatforms, waarbij steeds vaker een rol ligt weggelegd voor cryptoactiva. Fraudeurs richten de pijlen met succes op een brede groep beleggers (niet enkel kwetsbaardere groepen, zoals ouderen), wat duidt op verfijnde organisatie en modus operandi.

3.4 De hele piramide in beeld: schatting van de verwachte gerapporteerde schade van beleggingsfraude in Nederland

Omdat de eerder gepubliceerde cijfers waarschijnlijk slechts een deel van omvang van de gerapporteerde schade laten zien, is het belangrijk om op verschillende manieren een inschatting te maken van de verwachte gerapporteerde omvang van beleggingsfraude in Nederland. Daarvoor gebruiken we twee benaderingen op basis van een internationale benchmarkvergelijking. Aan de hand van deze benchmark maken we een extrapolatie op basis van het inwoneraantal en een tweede extrapolatie op basis van het bruto binnenlands product. Beide methoden geven een indicatie, maar moeten wel worden bekeken met oog voor onzekerheden.

Figuur 4 geeft een overzicht van de geregistreeerde schade door beleggingsfraude in vijf landen zoals beschreven in paragraaf 3.3. Voor elk land is het schadebedrag weergegeven waarmee we rekenen voor de extrapolatie naar Nederland. Vervolgens wordt het schadebedrag weergegeven wanneer we de cijfers van dat land extrapoleren naar de Nederlandse situatie. Dit doen we aan de hand van twee maatstaven: het aantal inwoners van 18 jaar en ouder, en het bruto binnenlands product (bbp). Hieruit volgt dat de geregistreeerde schadebedragen

³⁶ [The authorities are taking action to combat the massive phenomenon of financial scams catching out an increasing number of individuals | AMF](#)

³⁷ [BKA - Bundeslagebild Wirtschaftskriminalität 2023 & BKA - Bundeslagebild Wirtschaftskriminalität 2024](#)

³⁸ [Polizia Postale e per la sicurezza cibernetica – report annual 2024](#)

sterk variëren per land, waarbij de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk de hoogste absolute schade laten zien. De gemiddelde extrapolatie voor Nederland komt uit op circa €148,8 miljoen op basis van inwonersaantal en circa €151,8 miljoen op basis van bbp. Deze benaderingen dienen als een indicatie dat de verwachte gerapporteerde omvang van beleggingsfraude in Nederland circa €150 miljoen bedraagt.

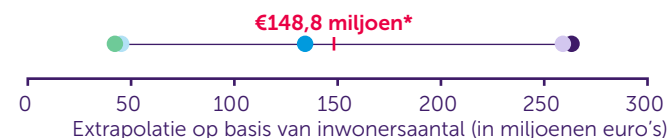
Het vergelijken van Nederlandse en internationale registraties moet worden voorzien van nodige kanttekeningen. Zo wordt de mate van vergelijkbaarheid beïnvloed door de variatie in aanwezigheid van een centraal meldpunt voor beleggingsfraude. In landen als de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk bestaan dergelijke meldpunten, terwijl deze in Nederland, Frankrijk, Duitsland en Italië ontbreken. Dit kan leiden tot verschillen in het aantal geregistreerde gevallen, los van de daadwerkelijke omvang van beleggingsfraude. Opvallend is in ieder geval dat landen met een dergelijk centraal meldpunt duidelijk hogere schade rapporteren. Daarnaast zijn er specifieke Nederlandse factoren, zoals het pensioenstelsel en het grote eigen woningbezit, die er mogelijk toe leiden dat de Nederlandse beleggingsfraude in de internationale context lager zou kunnen zijn. Zo wordt door het Nederlandse pensioenstelsel een relatief groot deel van de vermogens beheerd door professionele beleggers, die zeer waarschijnlijk minder kwetsbaar zijn voor beleggingsfraude. Een derde factor die mogelijk meespeelt is de meldingsbereidheid. Ondanks de onzekerheid hiervan (*dark numbers*) zijn er op dit moment geen aanwijzingen dat meldingsbereidheid sterk verschilt voor de landen die meegenomen zijn in de vergelijking. Het betreft hier dus een structurele beperking die speelt in ieder land uit de vergelijking. In zijn algemeenheid geldt dat het aandeel van beleggingsfraude als percentage van het bbp in de meeste landen binnen een vergelijkbare bandbreedte valt.

Figuur 4: Schadebedragen beleggingsfraude per land

De verwachte gerapporteerde omvang van beleggingsfraude in Nederland is circa €150 miljoen. Hieronder, en in bijlage 5.1.2 en 5.1.3., staat weergegeven hoe de AFM, door middel van extrapolatie van de gegevens uit andere landen naar de Nederlandse situatie, tot dit bedrag gekomen is.

Gegevens voor extrapolatie op basis van inwoneraantal:

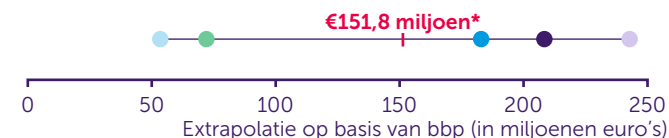
Land, inwoneraantal, schadebedrag	Geëxtrapoleerd bedrag
Verenigde Staten , 267 miljoen, €4,8 miljard	●
Verenigd Koninkrijk , 42 miljoen, €743 miljoen	●
Frankrijk , 55 miljoen, €500 miljoen	●
Duitsland , 70 miljoen, €216 miljoen	●
Italië , 50 miljoen, €145 miljoen	●



*Gemiddelde extrapolatie

Gegevens voor extrapolatie op basis van bbp:

Land, bbp, schadebedrag	Geëxtrapoleerd bedrag
Verenigde Staten , €25.272 miljard, €4,8 miljard	●
Verenigd Koninkrijk , €3.375 miljard, €743 miljoen	●
Frankrijk , €3.019 miljard, €500 miljoen	●
Duitsland , €4.447 miljard, €216 miljoen	●
Italië , €2.200 miljard, €145 miljoen	●



*Gemiddelde extrapolatie

3.5 Contouren van de ijsberg onder de piramide: schatting van de werkelijke omvang van beleggingsfraude in Nederland

De werkelijk omvang van de schade van beleggingsfraude in Nederland zou op basis van de internationale extrapolatie uit paragraaf 3.4 (€150 miljoen), gecorrigeerd met het meldingspercentage, naar schatting circa €750 miljoen per jaar zijn.

De meldings- en aangiftebereidheid bij beleggingsfraude is namelijk laag, waardoor de geregistreerde schade slechts een fractie weerspiegelt van de werkelijke omvang. De (op basis van de internationale extrapolatie) verwachte gerapporteerde schade moet daarom worden beschouwd als een ondergrens en zodoende worden gecorrigeerd voor de meldings- en aangiftebereidheid. Er zijn geen Nederlandse cijfers voorhanden over de meldingsbereidheid specifiek voor beleggingsfraude. Op basis van dossiers waarin de AFM de afgelopen jaren aangifte heeft gedaan bij het OM komt een meldingspercentage van ongeveer 5% naar voren. Meer algemeen volgt uit CBS-data dat 17% van de slachtoffers van online fraude melding doet. Uit internationale bronnen (zie 3.1) blijkt een meldingspercentage tussen de 11%-16,5%. Samengevat volgt dat het meldingspercentage van beleggingsfraude waarschijnlijk ergens tussen de 5% en 17% ligt. Het meldingspercentage uit de aangiftes van de AFM is gebaseerd op een beperkt aantal gevallen. Om het risico op overschatting te beperken lijkt het hanteren van het percentage op basis van CBS-data passender. Dit houdt in dat de verwachte gerapporteerde schade met minimaal een factor 5 moet worden gecorrigeerd om tot een realistische schatting van de werkelijke omvang te komen.

4. De huidige aanpak van beleggingsfraude in Nederland

Hoe en door wie beleggingsfraude wordt aangepakt is sterk afhankelijk van de verschijningsvorm en de gebruikte modus operandi.

Beleggingsfraude is immers een verzamelnaam voor allerlei vormen van gedragingen en kent geen eigen strafrechtartikel. Mede als gevolg hiervan zijn diverse partijen betrokken bij de aanpak van beleggingsfraude. Nationaal wordt er binnen de Integrale Aanpak Online Fraude

samengewerkt tussen publieke en private ketenpartners. In deze aanpak die wordt gecoördineerd door het ministerie van Veiligheid en Justitie werken ketenpartners aan interventies om online fraude sneller, gericht, daadkrachtiger en effectiever aan te pakken. Schematisch ziet de aanpak van beleggingsfraude er per verschijningsvorm als volgt uit.

4.1 Aanpak en bevoegdheden per verschijningsvorm

4.1.1 Boilerroomfraude

Actor	Beschrijving
Poortwachters	• Uitgaande betalingen m.b.t. inleg van consumenten die poortwachters ongebruikelijk achten, moeten zij als ongebruikelijke transactie melden bij de FIU. • Binnenkomende betalingen in de sporadische gevallen dat het gaat om een door de boilerroom gebruikte Nederlandse bankrekening (vaak van een katvanger) kunnen zij melden bij de FIU.
Toezicht en handhaving	• Het verlenen van (fictieve) beleggingsdiensten met betrekking tot financiële instrumenten of cryptoactiva valt onder toezicht van de AFM. • Agressieve of misleidende handelspraktijken vallen onder toezicht van de AFM (bij financiële producten) of de ACM. • IOSCO houdt een wereldwijd overzicht bij van waarschuwingen tegen boilerrooms (I-Scan).
Opsporing en vervolging	• Het verlenen van beleggingsdiensten zonder vergunning is een economisch delict. • Het verlenen van fictieve beleggingsdiensten is een vorm van oplichting. • Online boilerroomfraude gaat mogelijk gepaard met <i>cyber(enabled)crime</i>.

4.1.2 Ponzifraude

Actor	Beschrijving
Poortwachters	• Uitgaande betalingen m.b.t. de inleg van consumenten die poortwachters ongebruikelijk achten, moeten zij als ongebruikelijke transactie melden bij de FIU. • Binnenkomende betalingen m.b.t. inleg van consumenten die poortwachters ongebruikelijk achten, moeten zij als zodanig melden bij de FIU. • Uitgaande betalingen m.b.t. uitkering van rendement uit de inleg van nieuwe investeerders moeten poortwachters als ongebruikelijke transactie melden bij de FIU. • Uitgaande betalingen die strijdig zijn met de aanbieding moeten poortwachters als ongebruikelijke transacties melden bij de FIU.
Toezicht en handhaving	• De uitgifte van effecten zoals obligaties is (in beginsel) prospectusplichtig en valt onder toezicht van de AFM. • Het beheren van een beleggingsfonds valt onder toezicht van de AFM.
Opsporing en vervolging	• De overtreding van de prospectusplicht is een economisch delict. • Het beheren van een beleggingsfonds zonder vergunning is een economisch delict. • Zelfverrijking door de aanbieder is verduistering. • Beleggers onder valse voorwendselen bewegen om te investeren is oplichting.

4.1.3 Piramidespel

Actor	Beschrijving
Poortwachters	• Uitgaande betalingen m.b.t. inleg van consumenten die poortwachters ongebruikelijk achten, moeten zij als ongebruikelijke transactie melden bij de FIU. • Binnenkomende betalingen m.b.t. inleg van consumenten die poortwachters ongebruikelijk achten, moeten zij als ongebruikelijke transactie melden bij de FIU. • Uitgaande betalingen m.b.t. vergoedingen voor het aanbrengen van nieuwe klanten moeten poortwachters als ongebruikelijke transactie melden bij de FIU.
Toezicht en handhaving	• Wanneer een piramidespel kenmerken heeft van een kansspel valt dit onder een verbodsbepaling waar de KSA toezicht op houdt. • De verkoop van (financiële) producten door middel van een piramidesysteem is een misleidende handelspraktijk en valt onder toezicht van de AFM (bij financiële producten) of de ACM.
Opsporing en vervolging	• Het aanbieden van een piramidespel met kenmerken van een kansspel is een economisch delict. • Zelfverrijking door de aanbieder is verduistering. • Beleggers onder valse voorwendselen bewegen om te investeren is oplichting.

4.1.4 Recovery room fraude

Actor	Beschrijving
Poortwachters	Uitgaande betalingen van consumenten richting recovery room partijen die poortwachters ongebruikelijk achten, moeten zij als ongebruikelijk melden bij de FIU.
Toezicht en handhaving	Recovery room fraude valt niet binnen het wettelijk mandaat van een toezichthouder, aangezien het geen financiële dienstverlening betreft. Het is geen economisch delict maar wel een commuun delict (oplichting).
Opsporing en vervolging	Beleggers onder valse voorwendselen bewegen te betalen om z gezegd te helpen hun eerdere verlies terug te krijgen is oplichting.

4.1.5 Pump-en-dump

Actor	Beschrijving
Poortwachters	- Ongebruikelijke koersbewegingen of handelstransacties t.a.v. financiële instrumenten melden financiële instellingen bij de AFM. - Cryptodienstverleners zijn verplicht verdachte transacties en/of orders te melden bij de AFM. - Ongebruikelijke koersbewegingen of handelstransactie t.a.v. cryptoactiva melden aanbieders van cryptoactivadiensten bij de FIU.
Toezicht en handhaving	- Pump-en-dump is een vorm van marktmanipulatie waar de AFM toezicht op houdt, voor zover het om financiële instrumenten gaat die verhandeld worden op een Nederlands platform of om Nederlanders die de pump-en-dump uitvoeren. - De AFM heeft bovendien mandaat om te handhaven bij pump-en-dump met cryptoactiva.
Opsporing en vervolging	Marktmanipulatie is een economisch delict.

4.1.6 Fraude met complexe producten

Actor	Beschrijving
Poortwachters	Uitgaande betalingen m.b.t. inleg van consumenten die ondernemingen ongebruikelijk achten, moeten als ongebruikelijke transactie worden gemeld bij de FIU.
Toezicht en handhaving	- Het verlenen van beleggingsdiensten met betrekking tot financiële instrumenten of cryptoactiva valt onder toezicht van de AFM. - Agressieve of misleidende handelspraktijken m.b.t. financiële instrumenten vallen onder toezicht van de AFM.
Opsporing en vervolging	Beleggers onder valse voorwendselen bewegen om te investeren is oplichting.

4.2 Aanpak van beleggingsfraude binnen financieel toezicht

Op het gebied van financieel toezicht zijn er diverse wetten om beleggers te beschermen en illegale aanbieders aan te pakken; en wordt actief samenwerking met partners gezocht om krachten te bundelen. De Wet op het financieel toezicht verplicht partijen die beleggingsdiensten of -producten aanbieden om over een AFM-vergunning te beschikken en de Wet handhaving consumentenbescherming verbiedt het hanteren van misleidende of agressieve handelspraktijken bij dienstverlening. Fraudeurs die zonder vergunning opereren – zoals boiler rooms – overtreden deze wetgeving en de AFM kan op basis daarvan bijvoorbeeld openbaar waarschuwen of bestuurlijke boetes opleggen. De AFM publiceert dan ook geregeld waarschuwingen met namen van frauduleuze beleggingsplatforms en tussenpersonen. Om de slagkracht te vergroten, werkt de AFM samen met partners, waaronder Nederlandse banken, om sneller websites van boiler rooms op de waarschuwingslijst te krijgen én ze uit de lucht te laten halen. De AFM neemt daarnaast deel aan het Financieel Expertise centrum (FEC) waarbinnen kennis en ervaring op het gebied van financieel economische criminaliteit worden uitgewisseld.

4.3 Beleggingsfraude binnen het strafrecht

In het strafrecht valt beleggingsfraude veelal onder de noemer oplichting of verduistering of betreft het de vervolging van economische delicten volgend uit overtredingen uit toezichtwetgeving. Hoewel het woord 'fraude' geen eigen wettelijke definitie kent en fungeert als verzamelbegrip, worden beleggingsfraude en soortgelijke oplichtingspraktijken hierbinnen geschaard als een vorm van horizontale fraude. Dit zijn vormen van fraude waarbij de benadeelde partij geen overheidsinstantie is; in die laatste situatie wordt gesproken over verticale fraude. De opsporing van beleggingsfraude wordt in Nederland uitgevoerd door de politie en de FIOD. Traditioneel ligt het zwaartepunt van de aanpak van horizontale fraude bij de politie.³⁹ In elke politie-

eenheid zijn fraudeteams actief die aangiftes onderzoeken van oplichting en internetfraude. De FIOD is gespecialiseerd op het gebied van financiële criminaliteit en is ondergebracht bij de Belastingdienst. Vanwege de sterke financiële component is de FIOD ook actief in de bestrijding van specifieke thema's binnen horizontale fraude zoals beleggingsfraude, waar tevens sprake is van overtreding van financiële toezichtwetgeving en waarbij het gaat om een zaak met effect en impact zoals in geval van maatschappelijke importantie of de omvangrijkheid.⁴⁰

Fraude is een groeiend aandachtsgebied binnen de strafrechtelijke aanpak. Uit cijfers van het OM blijkt dat het aantal bij het OM ingestroomde fraudezaken in 2021–2022 aanzienlijk steeg vergeleken met voorgaande jaren.⁴¹ Waar in 2018–2019 jaarlijks rond de 3.000 à 4.000 fraudedossiers bij het OM binnenkwamen, waren dat er in 2021 bijna 6.000. Deze toename duidt erop dat opsporingsdiensten ook meer (online) beleggingsfraudeurs weten te detecteren en aan te houden. Zo zijn er in 2023 meerdere opsporingsonderzoeken van de FIOD naar beleggingsfraude afgerond. In augustus 2023 hield de FIOD bijvoorbeeld drie verdachten aan in een internationaal opererende fraudezaak waarbij Nederlandse beleggers waren gedupeerd.⁴² Ook in april 2023 pakte de FIOD na aangifte door de AFM twee personen op en doorzocht een woning wegens grootschalige beleggingsfraude; het betrof een destijds 26-jarige hoofdverdachte die tientallen mensen zou hebben opgelicht.⁴³ Dergelijke complexe onderzoeken voert de FIOD uit onder gezag van het Functioneel Parket van het OM, vanwege de benodigde financiële expertise.

4.4 Preventie en voorlichting

Preventie en voorlichting maken integraal onderdeel uit van de aanpak van beleggingsfraude. Preventie richt zich zowel op het weerbaarder maken van potentiële slachtoffers als op het verstoren van de modus operandi van fraudeurs voordat zij kunnen toeslaan. In de jaren 2020–2025 zijn er diverse initiatieven en campagnes op touw gezet om het publiek te waarschuwen en om fraudepogingen tijdig te blokkeren. Een belangrijk aspect van preventie is publieksvoorlichting. Verschillende

39 OM – Fraudemonitor 2021 en 2022

40 FIOD Jaarverslag 2024; OM – Fraudemonitor 2021 en 2022

41 Fraude Monitor 2021-2022

42 <https://www.fiod.nl/drie-verdachten-aangehouden-in-onderzoek-naar-omvangrijke-beleggingsfraude/>

43 <https://www.fiod.nl/aanhouding-vanwege-grootschalige-beleggingsfraude/>

organisaties – de AFM, de Fraudehelpdesk, de Politie en het ministerie van Justitie & Veiligheid – hebben actief gewaarschuwd voor beleggingsfraude via (sociale) media, nieuwsberichten en voorlichtingscampagnes. Zo startte de AFM in 2021 campagnes gericht op nepadvertenties met bekende Nederlanders⁴⁴ en influencers⁴⁵ om te voorkomen dat zij onbewust meewerken aan misleiding. Daarnaast lanceerde de AFM in 2024 www.checkjeaanbieder.nl waarop consumenten waarschuwingen, werkwijzen van fraudeurs en rode vlaggen kunnen terugvinden. De Fraudehelpdesk speelt een centrale rol in preventie en slachtofferhulp en ook de Nederlandse banken zetten zich actief in om hun klanten middels preventiecampagnes en waarschuwingsnotificaties te behoeden voor beleggingsfraude. Dit zien wij als een positieve ontwikkeling. Het probleem van beleggingsfraude is alleen in gezamenlijkheid te bestrijden.

4.5 Internationale aanpak

Ook op internationaal niveau wordt gewerkt aan een gezamenlijke aanpak van (online) beleggingsfraude. De internationale toezicht-houdersorganisatie IOSCO⁴⁶ speelt hierin een belangrijke rol onder meer door contact te zoeken met sociale media platformen om hun rol in de bestrijding van fraude te vergroten en via het digitale waarschuwingsplatform I-SCAN. Dit platform maakt het mogelijk om openbare waarschuwingen van toezichthouders wereldwijd te delen en stelt hen in staat onderling informatie uit te wisselen, wat het onderzoek naar grensoverstijgende beleggingsfraude versterkt.

Europol beschouwt (online) beleggingsfraude als één van de grootste criminaliteitsdreigingen van dit moment in de EU en vervult een centrale rol in de samenwerking tussen opsporingsdiensten. Als expertisecentrum biedt Europol operationele ondersteuning en coördineert het gezamenlijke acties. Europol beschouwt (online) beleggingsfraude als één van de grootste criminaliteitsdreigingen van dit moment in de EU. In recente dreigingsanalyses, zoals de Internet

Crime Threat Assessment (IOCTA) 2024⁴⁷ en de Serious And Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) 2025⁴⁸, wordt beleggingsfraude aangemerkt als een van de meest urgente en omvangrijke vormen van online criminaliteit. De analyses laten zien dat duizenden slachtoffers worden getroffen en dat de opbrengsten voor criminelen zeer groot zijn. Crypto speelt hierin een sleutelrol, zowel als lokmiddel voor beleggingen als betaalmiddel binnen frauduleuze constructies. Verder benadrukken de rapporten dat criminelen steeds geavanceerdere technieken inzetten, waaronder AI-gegenereerde advertenties en frauduleuze apps die via legitieme appstores worden verspreid. Ook maken zij gebruik van zogeheten Remote Administration Tools (RATs) om toegang tot apparaten van slachtoffers te krijgen.

Door de inzet van AI kunnen fraudeurs overtuigende en actuele verhalen creëren die inspelen op maatschappelijke trends, waardoor fraude moeilijker te herkennen is. Europol waarschuwt dat de schaal en complexiteit van online fraude naar verwachting verder zal toenemen. De impact hiervan is niet alleen financieel, maar voor slachtoffers ook psychologisch. Mede gelet op deze ontwikkelingen heeft de Europese Commissie *online fraud schemes* benoemd als prioriteit en in dat kader een Action Plan on Online Fraud aangekondigd.⁴⁹

Een mooi voorbeeld van een effectieve aanpak van online beleggingsfraude is de aanpak door de Financial Conduct Authority (FCA). Consumenten komen in veel gevallen met beleggingsfraudeurs in contact via malafide websites of nepadvertenties. De FCA pakt online beleggingsfraude direct bij de start aan door illegale websites offline te halen (meer dan 1.600 in 2024), malafide financiële promoties te weren en in samenwerking met big tech platforms malafide apps te laten verwijderen uit de appstore⁵⁰.

44 <https://www.afm.nl/nl-nl/sector/actueel/2021/oktober/campagne-tegen-beleggingsfraudeurs>

45 <https://www.afm.nl/nl-nl/sector/actueel/2021/december/verkenning-finfluencers>

46 IOSCO is het orgaan dat financieel toezichthouders op de effectenmarkt wereldwijd met elkaar verbindt: meer dan 95% van de toezichthouders is aangesloten, vanuit meer dan 130 jurisdicties

47 Europol (2024), Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA) 2024, Publications Office of the European Union, Luxembourg

48 Europol (2025), European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment - The changing DNA of serious and organised crime, Publications Office of the European Union, Luxembourg

49 <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/06/13/council-defines-eu-crime-fighting-priorities-for-next-years/> en [EUR-Lex - 52025DC0148 - EN - EUR-Lex](#)

50 Annual Report FCA – 2024

5. Bijlagen

5.1 Methodiek en verantwoording

5.1.1 Doel en aanpak

Het bepalen van de werkelijke omvang van beleggingsfraude in Nederland vereist een benadering die verder gaat dan het analyseren van geregistreerde meldingen. Vanwege de veronderstelde lage meldings- en aangiftebereidheid en het ontbreken van centrale registratie in Nederland, is gekozen voor een meervoudige methodiek die bestaat uit:

1. Analyse van geregistreerde meldingen en schadebedragen bij diverse Nederlandse instanties, zie paragraaf 3.2;
2. Internationale benchmarkvergelijking met landen die qua (economische) context vergelijkbaar zijn met Nederland, zie paragraaf 3.3 en een nadere toelichting in paragraaf 5.1.2;
3. Extrapolatie naar de Nederlandse situatie op basis inwonersaantal en bbp, zie paragraaf 3.4 en een nadere toelichting in paragraaf 5.1.3 en 5.1.4.

5.1.2 Internationale benchmarkvergelijking

Voor een zinvolle vergelijking met andere landen is het van belang om te beoordelen in welke mate de Nederlandse context met betrekking tot beleggingsfraude te vergelijken is met die van andere landen.

We doen hierbij de aanname dat de werkelijke omvang van beleggingsfraude afhankelijk is van een aantal specifieke kenmerken over enerzijds het gedrag en vermogen van consumenten ('vraagzijde') en anderzijds de financiële infrastructuur en de macro-economische omgeving ('aanbodzijde'). Onder het gedrag en vermogen van consumenten vallen onder andere de risicobereidheid, mate van digitale vaardigheden, het consumentenvertrouwen, omvang van vrije spaartegoeden en hoogte van het inkomen.

Hoe deze factoren de omvang van beleggingsfraude beïnvloeden wordt weergegeven in Tabel 3. Deze tabel geeft een overzicht van

factoren die de omvang van beleggingsfraude beïnvloeden, ingedeeld naar vraag- en aanbodzijde. De tweede kolom (+ of -) laat zien of een factor een positief dus verhogend (+) of negatief dus verlagend (-) effect heeft op de omvang van beleggingsfraude. De derde kolom beschrijft hoe deze factor zich manifesteert in de Nederlandse context.

Tabel 3: Vraag- en aanbodzijde beleggingsfraude

	Factoren	Algemeen effect op omvang beleggingsfraude +—	Factor binnen Nederlandse context (verhogend/verlagend)
Vraagzijde	Risicobereidheid	+	Verlagend. Beleggers zijn over het algemeen relatief risicomijdend. ⁵¹
	Consumentenvertrouwen	+	Verlagend. Het vertrouwen is negatief waardoor de koopbereidheid relatief laag is. ⁵² Dit leidt tot een hogere spaarquote en mogelijk minder vraag naar (risicovolle) beleggingen.
	Digitale vaardigheden	+	Verhogend. Consumenten hebben een relatief hoog niveau van digitale vaardigheden. ⁵³ Tegelijkertijd overschatten zij hun digitale vaardigheden vaak. ⁵⁴
	Omvang vrije spaartegoeden	+	Verhogend. Consumenten hebben relatief veel spaargeld (gemiddeld €73.000 per huishouden) en Nederland kent een relatief hoge spaarquote. ⁵⁵
	Inkomen	+	Verlagend. Het besteedbaar inkomen per huishouden ligt onder het OESO gemiddelde ⁵⁶
Aanbodzijde	Rentestand	—	Verhogend. De rentestand in Nederland volgt de ECB. Rentes zijn de afgelopen periode historisch laag.
	Aanbod online beleggen	+	Verhogend. Nederland kent een aantal lokale partijen die online beleggen aanbieden. Vanwege het hoge niveau van digitale vaardigheden en een goede digitale infrastructuur is Nederland een aantrekkelijk markt voor online aanbieders die elders in de EU zijn gevestigd.
	Populariteit crypto's	+	Verhogend. Ongeveer 13% van huishoudens belegt in cryptoactiva, waarvan 4% uitsluitend in crypto belegt. Uit onderzoek van de AFM onder beleggers blijkt dat 22% van de beleggers ook in crypto belegt ⁵⁷ .
	Financiële regelgeving en effectief systeem van poortwachters	—	Verhogend. De FATF betitelt de Nederlandse aanpak van witwassen als een robuust systeem. ⁵⁸

51 AFM Consumentenmonitor Beleggen 2024; Een uitzondering hierop was de sterke toename van de populariteit voor zelfstandig beleggen tijdens de Coronapandemie. Deze beginnende beleggers hadden een voorkeur voor risicovolle beleggingsproducten.

52 CBS - Consumentenvertrouwen en zie Figuur 5

53 CBS (2023) - Nederlanders digitaal steeds vaardiger; Landenverslag Nederland 2025 over het digitale decennium | Shaping Europe's digital future

54 Centerdata (2023) - Digitale vaardigheden van Nederlanders?

55 DNB (2025) - Nederlandse huishoudens sparen recordbedrag: wat zit erachter?; DNB - Dashboard Spaargeld Huishoudens; NOS -We sparen flink door en Figuur 6

56 Het OESO-dashboard en de CBS-data lopen op dit punt uiteen. CBS-data wijzen op een besteedbaar inkomen boven het OESO gemiddelde ([Welvaart van particuliere huishoudens; kerncijfers | CBS](#)). Het OESO-dashboard biedt hier dus een ondergrens. Zie ook figuur 7.

57 <https://www.kantar.com/nl/kantar-nieuws/dutch-wealth-control-2024>; AFM Consumentenmonitor Beleggen 2025

58 <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/08/24/fatf-beoordeelt-nederland-positief-in-evaluatie-aanpak-witwassen>

Het doel van deze analyse is om te beoordelen in hoeverre Nederland vergelijkbaar is met andere landen. Door per factor te kijken naar de richting kunnen we inschatten of specifieke landen in voldoende mate overeenkomen met de Nederlandse context om ze op te nemen in

de benchmarkvergelijking. Een overzicht van de vergelijkbaarheid van deze landen is in Tabel 4 opgenomen. Hieruit volgt dat deze landen in voldoende mate overeenkomen met Nederland om tot een betrouwbare schatting te komen.

Tabel 4: Vergelijkbaarheid benchmarklanden

	Factoren	Verenigde Staten	Verenigd Koninkrijk	Frankrijk	Duitsland	Italië
Vraagzijde	Risicobereidheid ⁵⁹	Hoger	Hoger	Gelijk	Gelijk	Lager
	Consumentenvertrouwen ⁶⁰	Gelijk	Gelijk	Gelijk	Gelijk	Hoger
	Digitale vaardigheden ⁶¹	Lager ⁶²	Gelijk ⁶³	Lager ⁶⁴	Lager	Veel lager ⁶⁵
	Omvang vrije spaartegoeden ⁶⁶	Lager	Lager	Gelijk	Gelijk	Lager
	Inkomen ⁶⁷	Hoger	Gelijk	Gelijk	Gelijk	Lager
Aanbodzijde	Rentestand ⁶⁸	Hoger	Hoger	Gelijk	Gelijk	Gelijk
	Aanbod online beleggen	Gelijk	Gelijk	Gelijk	Gelijk	Gelijk
	Populariteit crypto's	Hoger ⁶⁹	Hoger ⁷⁰	Gelijk ⁷¹	Gelijk ⁷²	Gelijk ⁷³
	Financiële regelgeving en effectief systeem van poortwachters ⁷⁴	Gelijk	Gelijk	Gelijk	Gelijk	Gelijk

59 [Financial Times - Britons have lowest appetite for stock market investing in the G7](#); Brooks & Williams (2022) – People are people: A comparative analysis of risk attitudes across Europe

60 Figuur 5

61 [Nederlanders in Europese kopgroep digitale vaardigheden | CBS](#)

62 [National Skills Coalition \(2020\) - The New Landscape of Digital Literacy](#)

63 [Nederlanders in Europese kopgroep digitale vaardigheden | CBS](#)

64 [Landenverslag Frankrijk 2025 over het digitale decennium | Shaping Europe's digital future](#)

65 [Nederlanders in Europese kopgroep digitale vaardigheden | CBS](#)

66 Figuur 6

67 Figuur 7

68 Figuur 8

69 PEW Research Center (2024): Majority of Americans aren't confident in the safety and reliability of cryptocurrency

70 Financial Conduct Authority: Cryptoassets consumer research 2024

71 Europese Centrale Bank (ECB) – Consumentenonderzoek 2024

72 Europese Centrale Bank (ECB) – Consumentenonderzoek 2024

73 Europese Centrale Bank (ECB) – Consumentenonderzoek 2024

74 [FATF - Consolidated assessment ratings](#)

Verenigde Staten: De Verenigde Staten wijken op een aantal elementen af van Nederland. De hogere risicobereidheid, het hogere inkomen en de grotere populariteit van crypto duiden op een hogere relatieve omvang van beleggingsfraude. De beperktere digitale vaardigheden, lager spaarvermogen (juist door meer beleggen) en hogere rentestand duiden echter weer op een lagere relatieve omvang van beleggingsfraude. Gelet op deze balans zijn de Verenigde Staten in voldoende mate gelijk aan Nederland om te gebruiken als benchmark.

Verenigd Koninkrijk: Het Verenigd Koninkrijk komt op veel elementen overeen met Nederland. De risicobereidheid van beleggers en de populariteit van crypto's zijn in het Verenigd Koninkrijk hoger. Als gevolg hiervan is de te verwachte omvang van beleggingsfraude hoger dan in Nederland. Daar tegenover staat een lager spaarvermogen en een hogere rentestand hetgeen een omgekeerd effect heeft op de verwachte omvang van beleggingsfraude.

Frankrijk: Frankrijk komt vrijwel op alle factoren overeen met Nederland. Het niveau van digitale vaardigheden ligt in Frankrijk lager dan in Nederland. Dit duidt op een lagere verwachte omvang van beleggingsfraude, omdat het slechts één afwijkende factor betreft is Frankrijk goed vergelijkbaar met Nederland.

Duitsland: Duitsland vertoont op veel vlakken gelijkenis en is over het algemeen dus goed vergelijkbaar met Nederland. Zo hebben beide landen een hoog spaarvermogen en een vergelijkbaar gemiddeld bruto inkomen⁷⁵. De digitale vaardigheid in Duitsland ligt lager⁷⁶. De populariteit van crypto is ongeveer gelijk met Nederland.

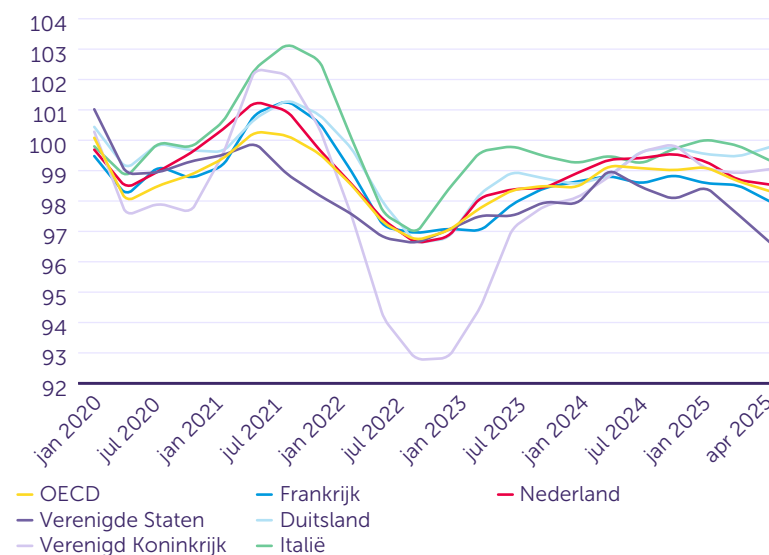
Italië: De risicobereidheid van Italianen en het gemiddeld inkomen ligt als enige land in de benchmark lager dan Nederland. Opvallend is het veel lagere niveau van digitale vaardigheden. Overige factoren zijn ongeveer gelijk aan Nederland. De verwachting is daarom dat de verwachte omvang van beleggingsfraude lager is dan in Nederland. Opname van Italië in de benchmarkvergelijking zal dus naar verwachting geen overschatting van de omvang in Nederland opleveren.

⁷⁵ Average gross monthly earnings - German Federal Statistical Office

⁷⁶ Germany | Digital Skills and Jobs Platform

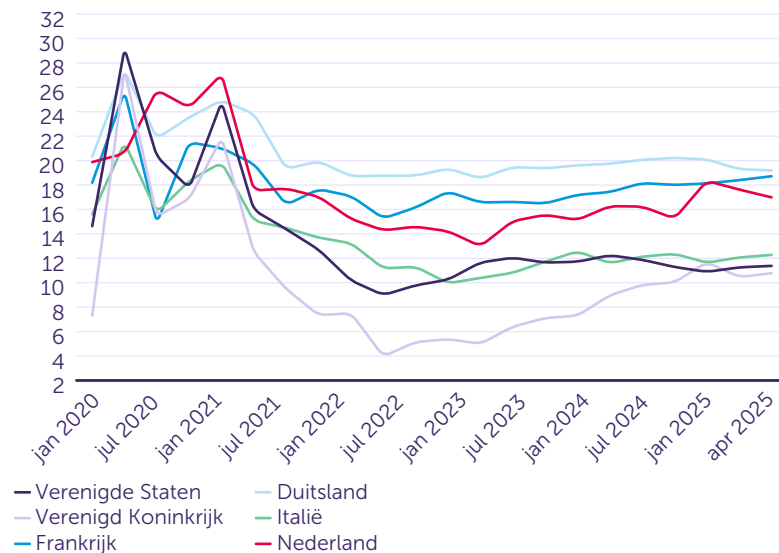
Figuur 5: Consumentenvertrouwen 2020 tot april 2025 (bron: Households' economic well-being: the OECD dashboard)

Consumentenvertrouwen



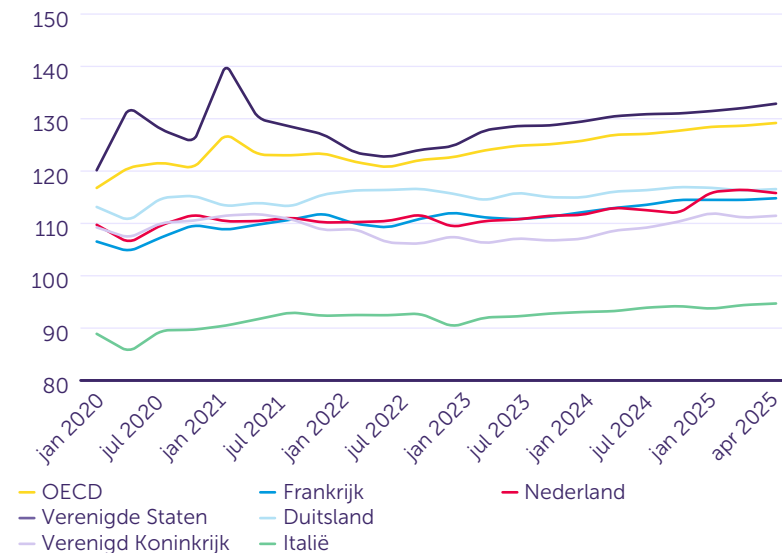
Figuur 6: Spaarquote 2020 tot april 2025 (bron: Household savings rate, the OECD dashboard)

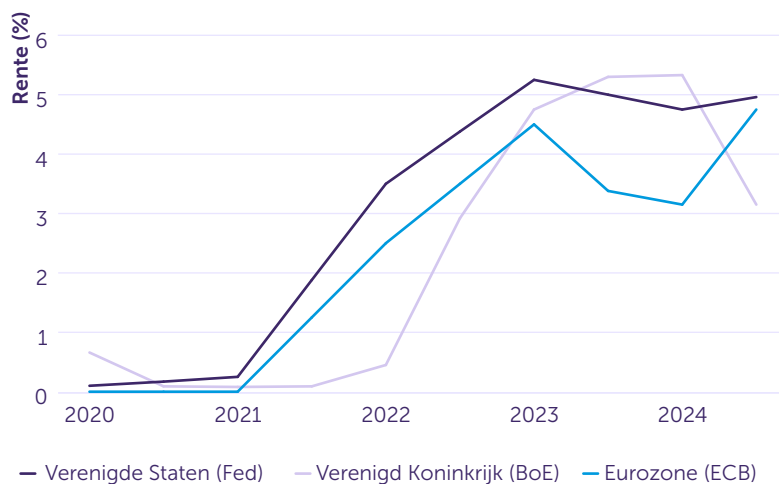
Spaarquote



Figuur 7: Besteedbaar inkomen 2020 tot april 2025 (bron: Households' economic well-being: the OECD dashboard)

Besteedbaar inkomen



Figuur 8: Rentestanden 2020-2024 (bron: Fed, ECB & BoE)

Ter vergelijking is ook het door de politie geregistreerde schadebedrag in Nederland opgenomen: €75,7 miljoen, wat neerkomt op €5,17 per capita. Dit ligt lager dan de meeste internationale extrapolaties, wat erop wijst dat de werkelijke schade in Nederland mogelijk wordt onderschat. De spreiding tussen de landen onderstreept de onzekerheid van deze methode, maar biedt tegelijkertijd een waardevolle indicatie van de potentiële bandbreedte van schade door beleggingsfraude in Nederland.

5.1.3 Extrapolatie op basis van schade per capita

Om de geschatte omvang van de schade in Nederland te berekenen extrapoleren we de geregistreerde schadebedragen uit de landen in de benchmarkvergelijking naar de Nederlandse situatie. Daarvoor berekenen we het schadebedrag per capita door het totale schadebedrag te delen door het aantal inwoners in dat land van 18 jaar en ouder. Dit schadebedrag per capita vermenigvuldigen we vervolgens met het aantal inwoners in Nederland van 18 jaar en ouder.

Tabel 5 laat zien dat de extrapolatie op basis van deze methode leidt tot een brede spreiding aan uitkomsten. Zo varieert het schadebedrag per capita van €2,89 in Italië tot €17,98 in de Verenigde Staten. Wanneer deze bedragen worden toegepast op de Nederlandse populatie, resulteert dit in een geschatte schadeomvang van tussen de €42 miljoen (Italië) en €263 miljoen (Verenigde Staten). Het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk leveren respectievelijk een extrapolatie van €259 miljoen en €134 miljoen op. Duitsland komt uit op circa €45 miljoen.

Tabel 5: Extrapolatie overzicht per capita

Land	Populatie >18 jaar	Geregistreerd schadebedrag per jaar	Schadebedrag per capita	Extrapolatie naar NL
Nederland	15 miljoen ⁷⁷	€75,7 miljoen	€5,17	N.v.t.
Verenigde Staten	267 miljoen ⁷⁸	€4,8 miljard ⁷⁹	€17,98	€263.219.954
Verenigd Koninkrijk	42 miljoen ⁸⁰	€743 miljoen ⁸¹	€16,76	€258.981.442
Frankrijk	55 miljoen ⁸²	€500 miljoen (schatting)	€9,17	€134.308.229
Duitsland	70 miljoen ⁸³	€216 miljoen	€3,10	€45.368.048
Italië	50 miljoen	€145 miljoen	€2,89	€42.285.689
			Gemiddeld	€148.829.720

5.1.4 Extrapolatie op basis van bbp

Aanvullend op de extrapolatie op basis van inwoneraantal, kijken we ook naar de verhouding tussen de totale geregistreerde schade en de omvang van het bbp van dat land. We delen daarbij het geregistreerde schadebedrag door het bbp om de schade als percentage van het bbp te berekenen. Vervolgens vermenigvuldigen we dit percentage met het bbp van Nederland.

Tabel 6 laat zien dat de schadepercentages per land variëren van 0,0049% (Duitsland) tot 0,0220% (Verenigd Koninkrijk). Wanneer deze percentages worden toegepast op het Nederlandse bbp, levert dit extrapolaties op tussen circa €53 miljoen (Duitsland) en €242 miljoen (VK). De Verenigde Staten en Frankrijk komen uit op respectievelijk €209 miljoen en €182 miljoen. Italië levert een extrapolatie van circa €72,5 miljoen op.

Het gemiddelde van deze extrapolaties komt uit op circa €150 miljoen, wat in lijn ligt met de eerder berekende bandbreedte op basis van inwonersaantal. Deze bbp-gebaseerde benadering biedt een macro-economisch perspectief en is minder gevoelig voor demografische verschillen, maar blijft afhankelijk van de kwaliteit van de onderliggende schadecijfers per land.

Opvallend is dat het door de politie geregistreerde schadebedrag in Nederland (€75,7 miljoen) neerkomt op slechts 0,0067% van het bbp, wat aanzienlijk lager ligt dan in de meeste andere landen, op Duitsland en Italië na. Dit suggereert dat de werkelijke schade in Nederland mogelijk wordt onderschat en dat aanvullende correctie of verfijning van de schatting wenselijk is.

⁷⁷ 14.639.597 inwoners van 18 jaar en ouder (Bron: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/03759ned/table?dl=C51E6>)

⁷⁸ US Census Bureau - Population Estimates by Age (18+): July 1, 2024

⁷⁹ USD/EUR 0,8683 (Koers van 3 september 2025)

⁸⁰ Population aged 18 to 64 years - Business Environment Profile Report | IBISWorld

⁸¹ GBP/EUR 1,16 (Koers van 12 augustus 2025)

⁸² Age-sex pyramid on 1st of January 2025 | France

⁸³ Bevölkerungspyramide: Altersstruktur Deutschlands von 1950 - 2070

Tabel 6: Extrapolatie overzicht schade als percentage van bbp

Land	Bbp	Geregistreerd schadebedrag per jaar	Schade als percentage van bbp	Extrapolatie NL
Nederland	€1.100 miljard ⁸⁴	€75,7 miljoen	0,0069%	N.v.t.
Verenigde Staten	€25.272 miljard ⁸⁵	€4,8 miljard	0,0190%	€208.926.876
Verenigd Koninkrijk	€3.375 miljard ⁸⁶	€743 miljoen	0,0220%	€242.162.963
Frankrijk	€3.019 miljard ⁸⁷	€500 miljoen (schatting)	0,0166%	€182.179.530
Duitsland	€4.447 miljard ⁸⁸	€216 miljoen	0,0049%	€53.435.286
Italië	€2.200 miljard ⁸⁹	€145 miljoen	0,0066%	€72.500.000
			Gemiddeld	€151.840.931

5.1.5 Beperkingen

De gebruikte methodiek om tot een schatting van de omvang van beleggingsfraude in Nederland te komen kent verschillende beperkingen. Om die reden moet de schatting als indicatie voor de werkelijke omvang worden gezien. Het is daarnaast een cijfermatige onderbouwing voor de veronderstelling dat beleggingsfraude in Nederland een toenemend probleem is. Daarmee biedt deze schatting richting voor beleidsvorming, risicobeoordeling en prioritering van toezicht en opsporing. De methodiek is transparant en reproduceerbaar, maar vraagt om voortdurende actualisering en verfijning naarmate meer data beschikbaar komt.

De verschillende beperkingen worden hieronder beschreven.

1. Vergelijkbaarheid tussen landen

Hoewel de landen in de benchmarkvergelijking zijn geselecteerd op basis van overeenkomsten in onder meer risicoprofiel, digitale infrastructuur en economische context, blijven er verschillen bestaan in definities van beleggingsfraude, wijze van registratie van meldingen en schade, en juridische kaders en toezicht- en opsporingscapaciteit.

2. Kwaliteit en volledigheid van data

Niet alle landen rapporteren schadebedragen op dezelfde wijze. Sommige cijfers zijn gebaseerd op meldingen bij een specifieke instantie en andere cijfers betreffen officiële criminaliteitscijfers. In Frankrijk is bijvoorbeeld het verschil tussen de schade die bij de AMF is gemeld (€68 miljoen) en de geschatte schade (€500 miljoen) aanzienlijk. Tegelijkertijd hebben we ook laten zien dat gelet op de uitkomsten van de enquêtes onder Franse beleggers, beide bedragen mogelijk conservatieve weergaven zijn van de werkelijke schade. Deze onvolledigheid van data maakt het lastig om uniforme uitgangspunten te hanteren.

3. Gebruik van extrapolatie

De extrapolatie op basis van inwonersaantal en bbp is indicatief en veronderstelt een lineaire relatie tussen de omvang van fraude en demografische of economische factoren. In werkelijkheid spelen gedragsmatige en culturele factoren een grote rol, zoals vertrouwen in financiële instellingen, beleggingscultuur, pensioenstelsel en digitale weerbaarheid.

⁸⁴ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2025/19/nederlands-bbp-per-inwoner-op-vierde-plek-in-eu-in-2024>

⁸⁵ Landeninformatie Verenigde Staten | Ondernemersplein

⁸⁶ Landeninformatie Verenigd Koninkrijk | Ondernemersplein

⁸⁷ Landeninformatie Frankrijk | Ondernemersplein

⁸⁸ Landeninformatie Duitsland | Ondernemersplein

⁸⁹ <https://ondernemersplein.overheid.nl/landeninformatie/italie/>

4. Extrapolatie op basis van inwonersaantal

De extrapolatie is gebaseerd op de totale volwassen bevolking, terwijl niet iedere volwassene belegt. Een verfijning op basis van het percentage beleggende huishoudens zou een nauwkeuriger beeld geven, maar betrouwbare en internationaal vergelijkbare cijfers hierover ontbreken.

5. Spreiding in schattingen

De spreiding tussen onder- en bovengrens binnen de benchmark-vergelijking is groot: van circa €42 miljoen tot ruim €263 miljoen per jaar. Dit maakt het lastig om een eenduidige schade-inschatting te presenteren. De spreiding is deels het gevolg van bovenstaande beperkingen. Door het gemiddelde te nemen en deze af te zetten tegen de geregistreerde schade in Nederland neemt de schatting in betrouwbaarheid toe.

6. Correctie met meldingsbereidheid

De correctiefactor voor meldingsbereidheid is gebaseerd op beperkte en deels indirecte data. Er zijn geen specifieke cijfers voor de meldingsbereidheid ten aanzien van beleggingsfraude in Nederland. De gehanteerde correctie is daarom een grove benadering.